

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
2. MAJ
1991

Letnik XLV.
Štev. 19. (2601)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil.
din. 20

P. b. b.

Odprta deželna razstava

Ob 900-letnici benediktinskega samostana so pretekli petek v Šentpavlu v Labotski dolini odprli prvo deželno razstavo. V 28 samostanskih prostorih bodo do 27. oktobra letos široki javnosti prvič dostopne dragocenosti, ki so si jih doslej lahko ogledali le redki poznavalci samostana.

Ogled prve deželne razstave z naslovom „Koroška zakladnica“ je možen vsak dan od 9. do 17. ure, vodiči pa znajo tudi slovensko.

Člani narodnostnega sosveta za Slovence so tokrat imeli sejo v poslopju Deželne šolskega sveta v Celovcu.

Popis: sosvet obsodil kampanjo Heimatdiensta

Narodnostni sosvet za slovensko narodnostno skupnost na Koroškem je na svoji ponedeljkovi seji v Celovcu odločno obsodil kampanjo oz. poziv Heimatdiensta, ki je v svojem glasilu „Der Kärntner“ v zvezi z vprašanjem po občevalnem jeziku zapisal: „Zapišite le nemško, če se ne čutite pripadnika slovenske narodnostne skupnosti“.

V soglasno sprejeti izjavi narodnostnega sosveta –

vzdržal se je le en zastopnik svobodnjakov, drugi pa je glasoval za obsodbo KHD! – je nadalje rečeno, da pomeni poziv Heimatdiensta kršenje določil zakona o popisu prebivalstva, saj je v zakonu jasno zapisano, da morajo ljudje ob popisu povedati resnico.

V izjavi je tudi jasno zapisano, da iz podatka, da nekdo v rubriki občevalni jezik navede slovenščino, ni

(Dalje na 2. strani)

Osnovne volitve v ZSO za najpomembnejše funkcije?

Upravni in nadzorni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem sta na skupni seji pretekli četrtek sklenila nadaljevati s procesom demokratizacije notranjih struktur. Tako naj bi po možnosti v fazi priprav na občni zbor, ki bo jeseni letos, s predhodnimi volitvami v bazi prišlo do temeljitih sprememb glede kandidatur oz. izbire oseb v najvišja politična telesa ZSO.

Predlog o izvedbi takih volitev, s katerimi bi člani slovenske narodnostne skupno-

sti imeli možnost bolj neposredno sodelovati o osebah v vodilnih funkcijah znotraj ZSO, je podal tajnik dr. Marjan Sturm. O predlogu bodo temeljito razpravljali v vseh odborih ZSO in tudi na sestankih na terenu, ki so napovedani za prihodnje mesece.

Člani upravnega in nadzornega odbora ZSO so pod vodstvom predsednikov dipl. inž. Feliksa Wieserja in Lipeja Kolenika nadalje razpravljali o ljudskem štetju 15. maja

letos. Kritizirali so, da Avstrija z vprašanjem po občevalnem jeziku ne sledi sodobnem evropskem razvoju, saj bi se moralo vprašanje glasiti, katere jezike zna oz. obvlada vprašani državljan. Jasno pa so poudarili, da število tistih, ki bodo kot občevalni jezik vpisali slovenščino, nikakor ne sme biti kriterij za pravice slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm pa je članom obeh odborov podal oceno narod-

nopolitične situacije koroških Slovencev in jih informiral o poteku razprave o novem narodnostnem programu ZSO, ki bo formalno zaključena z njegovim sprejetjem na občnem zboru.

Odborniki so temeljito razpravljali tudi o odnosih s Slovenijo ter o procesu samosvajanja. Pri tem so izrazili željo po sporazumni, demokratični in mirni ureditvi odnosov v Jugoslaviji v smislu plebiscitne odločitve z dne 23. decembra lani.

Konkretnih števil ni zvedeti!

Ugotavljanje potrebe po dvojezičnem pouku v Celovcu, Beljaku in Šentvidu ima – kot smo zvedeli – pozitivne rezultate. V Celovcu se za javno dvojezično šolo menda zanimajo starši 46 šolarjev. Vendar pa z uradne strani ni zvedeti konkretnih števil. Predsednik deželne šolskega sveta prof. Reinprecht je to utemeljil takole: „Podatki ugotavljanja potrebe še niso prijave, torej niso zagotovilo, da bodo starši svoje otroke jeseni res prijavili. Števila se še spreminjajo, zato jih ne bom objavil.“

Potres še okrepil zahtevo po zaprtju JE Krško!

Potres 6. stopnje po Mercallijevi lestvici z epicentrom v Dravski dolini med Labotom in Mariborom je v soboto zvečer vznemiril prebivalstvo v Sloveniji, na Koroškem in na avstrijskem Štajerskem. K sreči ni povzročil večje gmotne škode, je pa tako v Avstriji kot tudi v Sloveniji še okrepil zahtevo po takojšnjem zaprtju jedrske elektrarne v Krškem.

Član koroške deželne vlade, deželni svetnik za varstvo okolja Herbert Schiller, v tiskovni izjavi od slovenske vlade zahteva konkreten načrt o izstopu iz jedrske energije ter začetek pogajanj o zaprtju JE.

Mladi glasbeni mojstri

V spomin 200-letnice smrti W. A. Mozarta so učenci različnih oddelkov slovenske Glasbene šole na Koroškem pripravili v bilčovski ljudski šoli mogočen koncert. Prireditelj, ki jo je sopriredilo SPD „Bilka“, pa je zapustila vtis o odličnem delu učiteljev in učencev te naše ustanove. Obiskovalci od blizu in daleč so bili navdušeni nad kakovostnim sporedom, domačini pa so seveda še najbolj zaploskali Katji Gasser (na sliki), ki obiskuje že 8. razred glasbene šole. Več na 6. strani.

Duh Osvobodilne fronte ni zamrl

Ob koncu preteklega tedna so po vsej Sloveniji bolj ali manj svečano in množično proslavili 50. obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Že v četrtek in petek so potekale svečanosti po občinah, v soboto, 27. aprila pa se je centralno proslavljanje pričelo že zgodaj zjutraj s pohodom po Poti spominov in tovarštva ob nekdanji žici okupirane Ljubljane. Ob 11. uri se je na Trgu revolucije v Ljubljani zbrala ogromna množica udeležencev iz vseh slovenskih pokrajin ter iz zamejstva.

Ljudskega zborovanja so se udeležili tudi številni koroški Slovenci ter delegaciji Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in Slo-

venske prosvetne zveze, Narodni svet pa se proslave ni udeležil. V imenu koroških antifašistov in demokratov pa je zborovanje pozdravil predsednik ZKP Janez Wutte-Luc.

Udeležencem sta spregovorila predsednik RO Zveze združenj borcev NOV Slovenije Ivan Dolničar in član Predsedstva RS Ciril Zlobec. Spontani aplavzi in pritrdjevanje med udeleženci so pričali, da je duh Osvobodilne fronte v ljudstvu še močno prisoten, v obdobju osamosvajanja Slovenije pa celo na novo prebujen.

Ob 11.30 uri pa so po vsej Sloveniji polagali vence na grobove padlih partizanov in žrtev fašističnega terorja. Več na 7. strani.

Na Hrvaškem zelo napeto

Ponedeljkov sestanek predsednikov jugoslovanskih republik je potekal v senci ponovne napetosti v Kninski krajini. Potem ko je hrvaški sekretariat za notranje zadeve v vasi Kijevo ustanovil svojo policijsko postajo, bi skoraj prišlo do mednacionalnega spopada s srbsko milico in prostovoljci, ki na tem področju povsem nadzorujejo položaj. Spet je posegla vojska in preprečila najhujše. Hrvaška vlada postaja vse bolj nestrpna, saj je vojska doslej zasedla že tretjino ozemlja republike, pred turistično sezono pa je zaradi Srbske avtonomne oblasti v Krajini Dalmacija po kopnem popolnoma odrezana od Zagreba. Na sestanku na Cetinju v Črni gori predsedniki republik niso razrešili pravzaprav ničesar. Pogovarjali so se o referendumih po republikah, pa še pri tem niso bili enotni. Milošević vztraja pri nacionalnem izrekanju, ostale republike pa pri državljanskem. Ob tem pa se krepi vloga vojske. Oboleva ministra za obrambo Veljka Kadijevića zamenjuje srbski general Blagoje Adžić, znan po svoji trdi liniji. Ta je že zagrozil z ukrepi, med drugim tudi Sloveniji, ki naj bi spet pošiljala nabornike na službo vojaškega roka po vsej Jugoslaviji, kar pa je v nasprotju s slovenskim zakonom o narodni obrambi.

J.R.

Peter Haderlap v deželnem zboru

Dr. Peter Haderlap, izkušeni komunalni politik iz Železne Kaple, je pretekli četrtek v koroškem deželnem zboru zaprisegel kot novi deželni poslanec v vrstah socialistične stranke. Dr. Haderlap, kateremu čestitam k novi funkciji, nadomešča v deželnem zboru Valentina Blaschitz, ki 10. marca letos bil izvoljen za župana mesta Velikovec.

Naročite „Slovenski vestnik!“

Pravni postopek proti I. Pustu!

Zveza koroških partizanov bo proti kolumnistu Ingo-maru Pustu v zvezi z njegovim pisanjem o Peršmanovi družini pretekli teden v „Kronenzeitung“ sprožila pravni postopek. Pust je v svojem članku med drugim zapisal, da nemška SS-policija ni bila udeležena pri zverinskem zločinu nad 11 člani Peršmanove družine ter da je s tem tudi napis na spomeniku napačen. ZKP bo o najnovejšem nezastisljivem napadu informirala tudi vse antifasistične organizacije v prostoru Alpe-Jadran.

Osamosvojitev Slovenije: kritika zamujanja vlade postaja vse glasnejša!

IVAN LUKAN

Niti dva meseca ni več do 26. junija, roka, ki ga je na plebiscitu 23. decembra lani prebivalstvo Slovenije postavilo političnim organom, da opravijo vse potrebne postopke za samostojnost in neodvisnost Republike Slovenije. Poslanke in poslanci slovenske skupščine, ki so pretekli teden nadaljevali razpravo o tej temi, po so morali spoznati, da Peterletova vlada hudo zamuja s pripravi in konkretnim programom osamosvajanja, predvsem na gospodarskem področju. Nastal je vtis, da je vse bolj vprašljivo, kako se bo zadeva iztekla, saj so se poslanci razšli, ne da bi sprejeli obvezne sklepe.

Skupščinsko obravnavo stanja priprav za osamosvojitev Republike Slovenije je preteklo sredo odprl predsednik predsedstva Milan Kučan z govorom na skupnem zasedanju vseh zborov.

Pri oceni doslej opravljenih sej predsedstva SFRJ, sestankov predsednikov predsedstev oz. predsednikov republik ter drugih medrepubliških razgovorov je Kučan dejal, da slovensko predsedstvo meni, da je kljub nasta-

lemu zastoju pri razgovorih o ureditvi prihodnjih odnosov v Jugoslaviji le-te treba nadaljevati. Predložil je slovenski predlog sedmih točk, katerega glavna izpoved je, da je treba postopek razdružitve dosedanje Jugoslavije opraviti nenasilno, demokratično, postopno in sporazumno ter da se republike v sestavi dosedanje SFRJ oblikujejo kot samostojne, suverene in neodvisne države. Opozoril pa je tudi na možnost, da se

povežejo v zvezno državo.

Slovenski predlog tudi predvideva, da si novonastale države medsebojno priznajo status suverenih držav kot subjektov mednarodnega prava in teritorialno integriteto v okviru obstoječih meja, osamosvojitev republik pa da ne sme iti na škodo enakih pravic drugih ter miru in varnosti v medsebojnih odnosih in v svetu.

Če med republikami ne bi dosegli sporazuma o pravem nasledstvu, pa po mnenju predsedstva Slovenije pride v poštev postopek po načelih mednarodnega prava, ki vključuje mednarodno sodišče ali mednarodno arbitražo in pa tudi inštitucije Konference evropske varnosti in sodelovanja, vključno s Centrom za preprečevanje konfliktov na Dunaju.

Kučan je jasno kritiziral zamujanje slovenske vlade, ko je dejal, da pri osamosvajanju povzroča največ težav dejstvo, da še ni na voljo ustreznega programa. Skupščina po njegovih besedah ni sprejela predloga predsedstva, ki ga je predlagalo že sredi februarja, naj zadolži vladu, da čimprej pripravi vse potrebno za osamosvojitev Slovenije. Ostro pa je kritiziral tudi odsotnost predsednika slovenske vlade Lojzeta Peterleta, za katerega je dejal, da bo najbrž znal utemljiti svoje potovanje v Pariz. Po Kučanovem mnenju so v politiki bolj in manj pomembne stvari, sleherni trenutek pa je treba oceniti njihovo pomembnost...

Vladi v obrambo sta se javila k besedi minister Lojze Janko in odhajajoči podpredsednik vlade dr. Jože Mencinger. Obema pa ni uspelo popraviti nastalega vtisa, da vlada še vendar nima ustreznega programa za čas, ko se bo treba zares osamosvojiti in ko bo potrebno zaščititi Slovenijo pred negativnimi posledicami na raznih področjih.

Millonig zavrača Rupla

Slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel se je na zasedanju slovenske skupščine pretekli teden v Ljubljani lotil tudi delovanja dr. Petra Milloniga, pooblaščenca slovenske vlade v Washingtonu. Dejal je, da je Millonig v „vsaj dveh dokumentiranih primerih ravnal v nasprotju z ustaljeno diplomatsko prakso in v nasprotju z interesi Republike Slovenije“. Konkretno je kritiziral Millonigovo omenjanje Tajvana v zvezi s finančnim posojilom Sloveniji in dejal, da take izjave Sloveniji zapirajo marsikatero možnost v mednarodnem priznanju ter da ji izredno škodujejo oz. ji lahko celo preprečijo sprejem v Organizacijo združenih narodov. „Izvršnemu svetu bom predlagal, da gospoda Milloniga odpokličemo s tega mesta“, je to zadevo zaključil Rupel.

Dr. Peter Millonig pa je medtem v „Delu“ že zavzel stališče do Ruplovih očitkov

in s svoje strani predlagal, „da tovariš Rupel odstopi kot zunanji minister, ker je dejansko on tisti, ki prizadeva škodo naši mladi demokraciji“. Pri tem je navedel, da Rupel po enem letu še nima zunanjepolitičnega koncepta za predstavništva v tujini, da predstavništvo v Washingtonu celo „minira“, da je v šestih mesecih bil zmožen napisati le eno spomenico in nekaj pisem, da se „spušča v dvomljive posle na račun slovenskih davkoplačevalcev itd. Millonig, ki trdi, da je iz svojega žepa za delovanje predstavništva v Washingtonu izdal približno 50.000 dolarjev, pa Rupla tudi osebno napada, ko pravi, da se obnaša „arogantno, cinično in žaljivo“, da je izgubil kontakt z narodom itd.

Na potezi je sedaj slovenska vlada, od katere pričakujejo, da bo temu nečastnemu sporu hitro naredila konec.

Sosvet obsodil kampanjo KHD

(Nadaljevanje s 1. strani)

mogoče sklepati, da je s tem avtomatično tudi pripadnik slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Narodnostni sosvet je v zvezi s popisom prebivalstva dobil tudi močno podporo osrednjega statističnega urada na Dunaju – na seji je bil prisoten višji uradnik dr. Ladstätter –, saj je ta podprl stališče narodnostnega sosveta za Slovence, češ da rezultat vprašanja o občevalnem jeziku ne pomeni ugotavljanja številčne moči narodnostne skupnosti.

Na predlog članov ZSO pa je sosvet v nadaljevanju seje sprejel izredno pomemben sklep, da se ustanovi posebna komisija, ki naj bi izdelala novelo oz. popravek zakona o narodnostnih skupinah iz leta 1976. Kot je znano, osrednje slovenske organizacije ta zakon odklanjajo, ker nikakor ne ustreza slovenski narodnostni skupnosti. V prvem postopku bo komisija ugotovila zakonsko stanje in na osnovi tega sosvetu predlagala potrebne spremembe.

Narodnostni sosvet pod predsedstvom dr. Matevža Grilca je na seji tudi sklenil, da obvesti zvezno vladu, da znašajo finančne želje oz. realne potrebe slovenskih društev, ustanov in organizacij na Koroškem za leto 1992 nekaj nad 80 milijonov šilingov. Ta vsota pa da ne predstavlja le želje po podpori na osnovi zakona o narodnih skupinah, marveč tudi iz drugih zveznih resorjev.

Prihodnja seja narodnostnega sosveta bo predvidoma 21. junija na Gradiškanskem, kjer se bodo člani sosveta srečali s predstavniki madžarske narodnostne skupnosti.

Valentin Wieser novi vodja Renner-inštituta

Mag. Walter Posch, socialistični poslanec v državnem zboru, je bil na občnem zboru referata za izobraževanje v SPÖ preteklo soboto v Celovcu izvoljen za novega predsednika. S to izvolitvijo je Posch prepustil vodstvo Renner-inštituta Boroveljčanu mag. Valentinu Wieserju.

Stari nacionalizem v „novi obleki“...

„Koroška domovinska služba“ (Kärntner Heimatdienst) je na tiskovni konferenci predstavila „program 10 točk“, ki pa ne sledi sodobnim evropskim tokovom multikulturalnosti in interetničnosti, marveč – čeprav v „sodobnejši obleki“ – propagira preživet nacionalizem, deloma celo v zaostreni obliki.

Tako je v novem programu te nemškonacionalne organizacije poudarjeno, da mora Koroška tako politično kot upravno ostati v svojih sedanjih mejah, da ne sme priti do

nikakršne oblike priključitve („Anschluß“) Slovenije h Koroški oz. Avstriji, da mora etnični sestav na Koroškem ostati tak kot je danes (...), da mora Koroška doseči optimum pri avtonomiji ter da bi nastajanje multikulturne družbe na Koroškem imelo za posledico „propad mnogovrstnih okcidentalnih kultur...“ KHD se v svojem programu sicer priznava k dobremu sosedstvu s Slovenijo, hkrati pa poudarja, da je pri tem treba upoštevati „princip medsebojnega nevmešavanja“.

„Heimatdienst“ tudi priznava iz 7. člena izvirajoče pravice in ustanove koroških Slovencev, poudarja pa, da je treba pri vseh ureditvah v zvezi z manjšino upoštevati številčno moč slovenske narodnostne skupnosti, kar v 7. členu seveda ni zapisano.

Nikakršno presenečenje tudi ni zahteva KHD po uvedbi priznavalnega principa pri uveljavljanju manjšinskih pravic, nadalje ugotovitev, da so Slovenci na Koroškem „privilegirani“, in ne

nazadnje ponovna zahteva po „lastnih šolah ali vsaj lastnih razredih“ ter ugotavljanju narodne pripadnosti otroka ob prijavi k dvojezičnemu pouku na celotnem dvojezičnem ozemlju.

Med desetimi točkami „novega“ KHD-jevskega programa pa seveda ne manjka opozorilo cerkvi, naj se končno drži sklepov škofijske sinode leta 1972 ter da mora biti konec „jezikovnega prikrajševanja nemških Korošcev...“

AKTUALNI RAZGOVOR

Na zgodovinski dan podpisa Avstrijske državne pogodbe, 15. maja letos, bo v Avstriji popis prebivalstva. Zakonska določila in smernice zagotavljajo, da popis služi le statističnim namenom, ne pa kot osnova za priznavanje pravic, torej ga država in dežela ne bi smeli izrabiti za kakršnokoli špekulacijo o moči v Avstriji živečih narodnih skupnosti. Naj ne bi, a kdo lahko zagotavlja, da stvari v določenem trenutku ne bodo postavili na glavo? Dejstvo pa je, da zakonodajalec prvič uvaja več jezikovnih rubrik in da tako imenovana „vindišarščina / Windisch“ v teh rubrikah ni upoštevana, kar je kar velik napredek v primerjavi s prejšnjimi popisi. Z mednarodno priznanim strokovnjakom za vrednotenje ljudskih štetij oz. popisov, univerzitem profesorjem dr. Vladimířem Klemenčím se je o letošnjem popisu pogovarjal Franc Wakounig.

„Popis 1991 bo preizkus za Avstrijo!“

15. maja 1991 bo v Avstriji ljudsko štetje in popis celotne imovine v državi. Taki popisi so že vedno in povsod bili kočljivi. Kako Vi ocenjujete mehanizme ljudskih štetij nasploh in odpor prebivalstva proti njim.

Pri takih popisih popišejo vse, celotno strukturo prebivalstva, skratka, iz popisnice lahko država o posamezniku zve vse. Ker pa ljudje ne marajo biti izpostavljeni preverjanju, se proti popisom upirajo. V Nemčiji, na primer, so z zadnjim popisom prebivalstva imeli hude težave in so ga lahko izpeljali šele po dolgo dolga časa.

Država dejansko prodre v najintimnejše kotičke posameznikove osebnosti in zasebnega življenja...

... in lahko v določenem trenutku podatke zlorabi, saj je znano, da se vlade in tudi sistemi menjajo. Zato se pri vseh popisih, ko prebivalstvo popisujejo tudi po jeziku, narodnosti, in tako hočejo ugotoviti etnično sestavo prebivalstva, kaže tendenca, da je vedno več takih, ki tega nočejo navesti. Vsak se namreč zaveda, da, v kolikor bo spet prišlo do nesporazumov ali možnosti uveljavljanja sil, ki delujejo proti manjšinam, bodo ti podatki zlorabljeni.

V zakonu o ljudskem štetju 1991 piše, da smejo podatki služiti samo statističnim namenom. Kateri so ti nameni, kje je zapisano, da ta popis kljub vsemu vendarle ni preštevanje manjšin, da podatkov ne bodo uporabili v davčne namene?

V ZDA pri popisih skušajo dobiti podobo o etničnem sestavu prebivalstva in, če je

treba, tudi menjajo kategorije od popisa do popisa. Na primer od narodnosti (1971) k poreklu (1981). Podatki ne igrajo nobene druge vloge. Številki pa sta bili različni in zato zanimivi. Leta 1971 je bilo v ZDA 70.000 Slovencev, leta 1981, ko je šlo za poreklo, pa 140.000. Ta primer dobro kaže, kako je ta kategorija fleksibilna in da se ljudje odločajo po razmerah v trenutnem stanju oz. po pred-

sodkih oz. pomislekih do preteklih popisov. Če imajo popisani občutek, da jim taka ali drugačna navedba lahko škoduje, ali pa če se prištevajo k skupini, ki je manjvredna v javnem življenju, potem je logično, da skušajo to prikriti, ker se nočejo izpostavljati eventualnim šikanam ali pa tudi ne želijo, da bi bila njihova skupina izpostavljena kakršmkoli razpravam o položaju, funkciji.

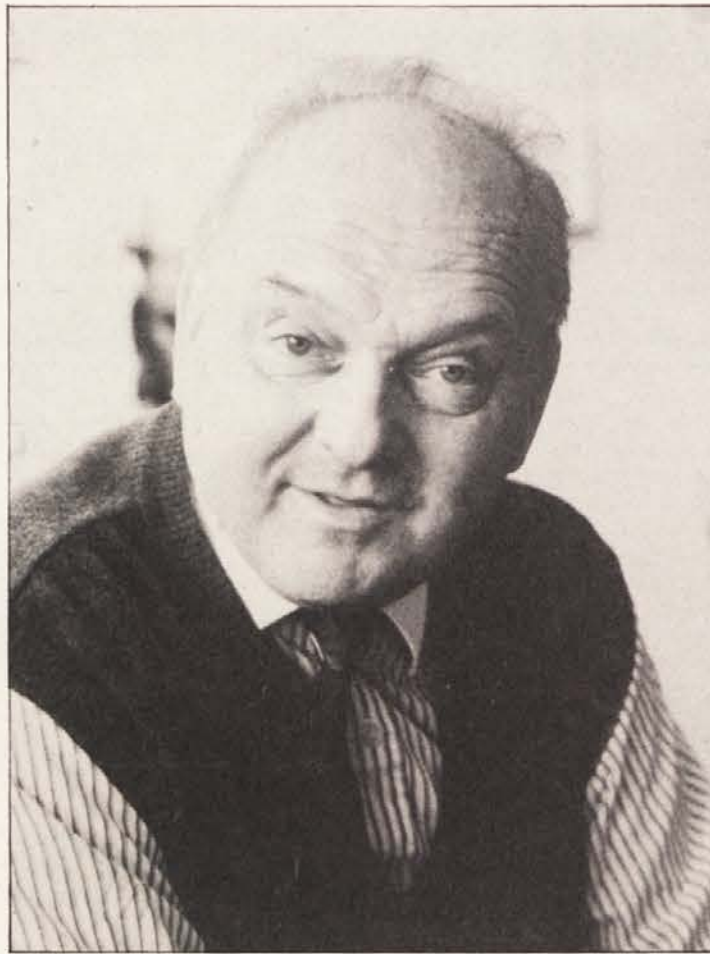
V Avstriji pa se mi zdi, kljub dobrim namenom, ki so iz te popisnice razvidni, da struktura jezikovne pripadnosti prebivalstva ni docela upoštevana, saj manjkajo Slovaki. Za nas je seveda še posebej pomembna, da je naveden slovenski jezik in da popisnica omogoča tudi druge jezike oz. da je mogoče navesti dva jezika.

Pri drugem jeziku je past za Koroško v tem, da se bo skozi ta vratca ponovno uveljavila tako imenovana „vindišarščina“.

Ali menite, da je ta popisnica napredek, ker navedba ne pomeni več politično, temveč jezikovno izjasnjevanje?

Svojčas je bila samo jezikovna kategorija „nemško in drugi“, in v tem primeru se je moral vsak potruditi in dodati „slovensko“. Obstajala je tudi možnost manipulacije z „vindišarščino“. To so na Koroškem temeljito izkoriščali, najbolj se je to dogajalo ob popisu v letih 1961 in 1971 in je nekoliko popustilo ob popisu l. 1981. Vprašljivo pa je, ali niso tistim, ki so prej navedli „vindišarski jezik“, pozneje sugerirali nemškega, čeprav govorijo ista narečja kot drugi koroški Slovenci. V kolikor popisovalci ne bodo dobro poučeni o tem, bo popis prav v tej zadevi lahko problematičen.

Na Koroškem so se doslej namreč zelo prizadevali, da bi našli čim manj Slovencev in da bi ljudje vpisali „vindišarski“ če že ne nemški jezik. To zniževanje števila slovenskega prebivalstva je bilo zelo hudo in podatki popisov ne prenesejo nobene kritike, kar dobro ponazarja primer Medgorij. Ljudje iz izkušenj vedo, da je v Avstriji pri popisih vedno šlo tudi za neko ugotavljanje manjšine z negativ-

Univ. profesor dr. Vladimir Klemenčič

nimi predznaki. Ne zato, da bi dobili pravice, ampak da bi jim jih bilo na osnovi številke treba dati čim manj.

Torej bi bilo bolje, da teh podatkov sploh ne bi popisovali?

Mislim, da na Koroškem položaj, da bi lahko te podatke popisovali, še ni dozorel. Kadar je šlo za pravice Slovencev, so jih skušali preštevat, ugotavljati. Ker oblast ve, da se ljudje ne upajo priznavati, ker so socialno odvisni, da imajo določene predsodke in pomislike do popisov, ki so v preteklosti med ljudi vnašali samo nemir. Ljudje vedo, in to je bistvo problema, da ti bo prej ali slej škodilo, če se izjaviš za Slovenca. Saj še živijo ljudje, ki so bili izseljeni oz. pregnani, ker so pri popisu l. 1931 in v času nacizma navedli slovenščino kot svoj materin oz. občevelni jezik.

Zato mislim, da je ravnanje avstrijskih oblasti, da kar pohitijo prav z objavo teh podatkov, nepravilno. Po navadi so ti podatki prej objavljeni kot katerikoli drugi.

Iz analiz popisov v času od leta 1951 do 1981 se je pokazalo, da so popisovalci izjave za nemštvo ali vindišarstvo izsiljevali tudi z argumentom, da občina ne sodi v manjšinsko območje oz. v veljavnostno področje zakona o narodnostnih skupnostih. In s popisi prebivalstva se je skrčilo tudi pravnoveljavno manjšinsko področje, s popisi so skušali čim bolj zmanjšati teritorij, kjer Slovenci poseljujejo.

Dejstvo pa je, da so pri letošnjem popisovanju prvič na voljo slovenski popisni obrazci, kar morda kaže na to, da država do Slovencev noče biti več restriktivna. Narodni svet koroških Slovencev (NSKS), ena od obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, pa je za popisovanje (18. 2. 1991) dal posebno izjavo, v kateri poudarja, da mora biti interes Slovencev, da se ob popisu dokaže prisotnost in pomen slovenskega jezika v gospodarskem, kulturnem in družbenem življenju. Kaj Vi pravite k temu?

Mislím, da se Slovenci popisovanju najbrž ne morejo upreti, ker je vendar dana garancija, da podatki služijo le statističnim namenom. Drugo je, da so na voljo slovenske popisnice in navodila, da je na njih posebno okence za slovenski jezik. To je velik napredek. Mislím pa, da bi statistične oblasti, ki bodo podatke obdelovale, morale računati s tem, da imajo ljudje predsodke in pomisleke, ker so pri popisih doživljali različna zapostavljanja in ker država s popisnico zelo lahko pride do detajlnih podatkov o človeku, o njegovi gospodarski in socialni moči in pri narodni skupnosti o njenem demografski moči. Protí strukturi, o kateri imas jasne

(Dalje na 4. strani)

[illegible]

Obrazec bo na razpolago tudi v slovenskem jeziku, oddati pa bo možno le nemškega...

Preizkus za Avstrijo

(Nadaljevanje s 3. strani)

predstave, lahko na zelo prefinjen način vodiš politiko uničevanja, ne da bi jo ta lahko obtožila, obsodila in konkretno dokazala, da gre za prikrito nasilje. To bi avstrijski statistiki morali upoštevati.

Ali ni že v sami izjavi Narodnega sveta nastavljena past prav v formulaciji „naj se izkaže prisotnost in pomen slovenskega jezika v gospodarskem, kulturnem in družbenem življenju“, kajti naši nasprotniki oz. sovražniki ter tudi oblast jo bodo vzeli dobesedno in na osnovi podatkov „dokazovali“ pomembnost slovenščine. Pa še težko se bo braniti, kajti tako formulacijo je objavila slovenska osrednja organizacija.

To vprašanje je povezano predvsem s načinom vrednotenja statističnih podatkov. Popolnoma prav je, da se gospodarske moči iz takih podatkov pravzaprav ne da razbrati. Dala bi se kvečjemu, če bi podatke o narodnosti vezali z ekonomsko strukturo prebivalstva in izobrazbo, kar je storil Reiterer, ki je preučeval gospodarske in socialne strukture prebivalstva. In kaj je iz tega prišlo? Da se svobodno in brez pomislekov izjasni za Slovenca tisti, ki ima dobro slovensko vzgojo, je aktiven na kulturnem področju in je hkrati tudi dovolj izobražen, tisti, ki se lahko brani pred eventualnimi napadi in diskriminacijami. Najnižji sloji, ki so socialno odvisni, ne morejo drugega kot se izjasniti za „vindišarsko“, torej za nekaj, kar ne obstaja.

Izjava NSKS je lahko točna, ima svojo težo, če bi objektivna znanost kasneje lahko preštudirala celotno situacijo in bi slovensko prebivalstvo opredelila tudi po socialni izobrazbeni strukturi in po področjih. Slovensko prebivalstvo je relativno močno na kulturnem področju, kar pa se s statističnimi podatki prikriva ali lahko celo napačno interpretira. Če je na popisnici kategorija jezika, je potrebno, da se pokaže vsaj teritorij, na katerem prebiva slovensko prebivalstvo oz. se govori slovenski jezik. Takoj ko gremo na vprašanje deleža ali številčne moči, pa je ta popis seveda zelo vprašljiv, v kolikor bodo res delovali ti pomisleki in predsodki, ki jih ima slovensko ali pa nemško govoreče prebivalstvo, ki pritiska na to, da bi se slovenski element čim bolj prikril.

Popisovalec ima po zakonu pravico, da preveri pravilnost izpolnjenega obrazca. Izkušnje iz preteklosti pa pravijo, da je prav ta „pravilnost“ možnost za vplivanje oz. manipuliranje pri vprašanju o jeziku.

To je prav tista past, ki se je pojavljala že prej, ko so skušali vplivati na to, da se pri popisovanju ne bi upoštevala slovenska jezikovna pripad-

nost oz. slovenski jezik. Pri tem mislim, da je zelo vprašljivo, kaj si popisovalci predstavljajo pod svojo obveznostjo pri popisu oz. kako bodo usposobljeni za ta posel in kako bodo nastopali v zvezi s slovenskim jezikom. Po mojem bi morali seveda imeti ustrezno kulturno vzgojo in bi morali biti seznanjeni s prisotnostjo slovenskega jezika, da ne bi nastopali tako kot popisovalci pri prejšnjih popisih.

Kot Damoklejev meč pa nad Slovenci od popisa do popisa visi občutek, da so ti v bistvu ugotavljanje manjšine, in to ne glede na zakonska določila.

Po vašem mnenju bi torej država pri popisih in izbiri popisovalcev morala pokazati zvrhano mero občutka za celotno problematiko?

Upoštevati bi morala izkušnje preteklih popisov in psihološke učinke na popisane. Na osnovi tega naj bi izbrali popisovalce in jih ustrezno poučili.

Nekatere države pri popisih ne sprašujejo več po nacionalnosti, na drugi strani pa izkušnje dokazujejo, da je prav vprašanje o nacionalnosti, jeziku, veri tisti termometer, ki kaže na kvaliteto odnosov med narodi in skupinami v neki državi oz. države do raznih narodov in manjšin. Avstrija pa sprašuje le po občevalnem jeziku.

V Avstriji pa se kaže še nekaj posebnega. Govor je o občevalnem jeziku, v vseh publikacijah pa se potem nenadoma pojavijo številke pripadnikov manjšin. To je povsem napačno, občevalni jezik in pripadnost k neki narodnosti sta dve povsem različni zadevi in je tako enačenje docela napačno. Ljudje, ki so na meji enega ali drugega naroda, se pri izjasnjevanju narodnostne pripadnosti odločajo glede na okoliščine, čas in zgodovinske danosti.

Ali menite, da se bo osip deleža slovensko govorečega prebivalstva na Koroškem nadaljeval?

Ta popis prebivalstva bo velik preizkus za Avstrijo, ker ne moremo mimo dejstva, da so se Slovenci gospodarsko začeli vključevati v nov tok urbanizacije pa tudi prekomernega sodelovanja; ne moremo zanikati, da je slovenski jezik dobil svojo ekonomsko funkcijo. Tega faktorja ne smemo zanemarjati. Vprašanje pa je, če bo ta popis težil čim bolj k identiteti ali pa bo nadaljeval negativen odnos do manjšin. Če bo tako, potem bo prišlo do osipa, to je do upadanja številke slovensko govorečega prebivalstva. Če pa bodo pri pripravah, izvedbi in interpretaciji popisa pozorni in bodo upoštevali vse, kar se je v preteklosti dogajalo pri popisih in s podatki, in če bodo tudi upoštevali, da strah na eni strani še obstaja, na drugi strani pa je agresivnost še vedno prisotna, potem ne pričakujem osipa.

Otroški zbor SPD „Gorjanci“ je navdušil obiskovalce.

S pesmimi so pozdravili vigred

KOTMARA VAS. – S pesmijo so v nedeljo v pomlad stopili kotmirški društveniki, ko je SPD „Gorjanci“ priredilo tradicionalno vigredno prireditev. Predsednik društva Emil Muri je med številnimi obiskovalci še posebej pozdravil zastopnike občine s podžupanom Buzzijem. Poleg zborov domačega društva, med katerimi so se izkazali predvsem otroci, so tokrat na vigrednem koncertu kot gostje nastopili tudi Volks- und Brauchtumsgruppe Köttmannsdorf ter

instrumentalna skupina kotmirške ljudske šole pod vodstvom ravnateljice Walpurga Janša.

Aktivna pa so bila tudi druga slovenska prosvetna društva. Na Radišah je nastopila folklorna skupina SPD „Trta“ iz Žitare vasi, na Djekšah je PD „Lipa“ iz Velikoveca priredilo vigredni koncert, v Bilčovsu pa sta SPD „Bilka“ in Slovensko planinsko društvo organizirali predavanje z diapozitivi Tonija Valentinititscha o „Bilčovščanih doma in na planinah“.

„Olé, mali svet ob Vrbskem jezeru!“

CELOVEC. – Minimumus je lani obiskalo kar 532.479 ljudi iz 41 držav. To je bil seveda nov rekord, s tem številom obiskovalcev pa „mali svet ob Vrbskem jezeru“ sodi med tri največje turistične centre Avstrije, na Koroškem pa sploh nima tekme. Ta zanimivost obstaja že od leta 1959, tako da letos pričakujejo tudi enajstmilijon obiskovalca.

Prav za letošnjo sezono, ki so jo začeli minulo nedeljo, pa so v Minimumusu spet pripravili zanimive novosti. Medtem ko so lansko leto s Petrovo cerkvijo v Rimu ugodili želji skoraj 70 odstotkov vseh obiskovalcev, so letos uresničili željo španskih obiskovalcev: v samem jedru razstavnega prostora so postavili model „Giralde“ iz Seville, v resnici 94 metrov visokega stolpa sevillske katedrale, ki je tretja največja na svetu. Poleg tega so po natančnih merah izdelali tudi model gradu iz Coce (Španija), Markove cerkve iz Zagreba in Holstenskih vrat iz Lübecka. Dodatno bodo

po miniaturnih tirih drdrala inčice petih parnih lokomotiv, za obiskovalce pa so uredili nov ambient za počitek, v središču katerega je postavljen vodnjak, žaba, ki bruha vodo, iz hirtskega serpentina pa jo je izklesal akademski kipar Norbert Unterberger iz Šmohorja.

„Giralda“ iz Seville je nova privlačnost Minimumusa.

Za **SKUPEN PROJEKT** iščemo mojstre, ki se hočejo osamosvojiti:

- keramičarje
- pleskarje
- električarje
- vodoinstalaterje
- TV-tehnične
- krovce

Dopise pošljite na naslov Slovenskega vestnika pod šifro „Skupen projekt“.

Težka odločitev

DOBRLA VAS. – Občinske odbornike v Dobrli vasi čaka težka odločitev. Podjetje za koriščenje gramoza Edlinger je namreč zaprosilo, da bi občina dovolila kopanje gramoza na več kot 10 hektarjev velikem zemljišču v Dobrovi blizu Metlove. Problem pa je nastal, ker bi morali v ta namen posekati gozd, ki stoji na tem zemljišču, poleg tega pa je sosednje zemljišče že uradno namenjeno za koriščenje gramoza.

Zdaj bodo morali dobrolski mandatarji torej odločiti, ali se bodo zavzeli za varstvo okolja ali pa bodo ugodili želji podjetja po prenamembi gozdne površine. Kot je dejal župan Pfeiffer, se tudi v občinskem predstojništvu še niso domenili za eno ali drugo rešitev, opirati pa se nameravajo na strokovne izsledke oddelkov za prostorsko načrtovanje, varstvo narave in gozdarstvo pri Uradu koroške deželne vlade.

Začetek sanacije

CELOVEC. Deželna finančna direkcija se je končno odločila, da bo preuredila in renovirala carinarnico na mejnem prehodu Ljubelj. Kot prehodno rešitev so postavili dve kontejnerski uti, v katerih bodo cariniki začasnno urejali carinske postopke predvsem v zvezi s potrjevanjem prometnega davka jugoslovanskim državljanom. Še letos pa nameravajo začeti s preureditvenimi deli. Predvsem želijo prenoviti poslopje za carinsko odpravo, predvideni pa so stroški v višini 30 milijonov šilingov. S tem sklepom je deželna finančna direkcija ugodila tudi želji carinikov, ki so že večkrat opozorili na nevarno situacijo. Glavni cilj: do zastojev na meji naj bi v bodoče prišlo le še zaradi potrebe pogostega zračenja tunela.

Občinske seje...

Vse jasno je v **Selahu**. Župan je Engelbert Wassner, prvi podžupan Franc Užnik (oba SPÖ), 2. podžupan pa Nantej Olip (EL). EL je zastopana tudi v vseh pododborih, prvič pa je v občinskem svetu tudi zastopnik FP.

Hubert Ogris zastopa EL v občinskem svetu v **Šmarjeti v Rožu**, lahko pa bo imel tudi odločilno vlogo, saj nobena frakcija nima večine. Enako se zna zgoditi v Galiciji, kjer bo po zlomu absolutne večine VP lahko soodločal odbornik EL Jožef Urank. Ta je tudi član pododborov za kmetijstvo in družino.

Pravtako je v dveh pododborih občine **Ziljska Bistrica** tudi mandatar Volilne skupnosti mag. Urban Popotnik. Izvolili so ga namreč za predsednika odbora za okolje, je pa tudi član pododborov za kmetijstvo in gozdarstvo. Popotnik, ki je tako kot njegov namestnik dr. Ludvik Druml zaprisegel dvojezično, je v nastopnem nagovoru dejal, da se želi zavzemati predvsem tudi za razvoj obeh kultur.

Z Lažnivko smo se nasmejali!

Minulo soboto in nedeljo so se od srca nasmejali obiskovalci komedije Lažnivka, s katero je Mestno gledališče ljubljansko na povabilo Krščanske kulturne zveze in krajevnih prosvetnih društev gostovalo v Ločah, Selah in Smihelu.

Mestno gledališče iz Ljubljane je na Koroškem že kar doma, saj je lani pri nas, na senčni strani Alp, gostovalo z Linhartovim Matičkom se ženi.

V komediji Lažnivka sta avtorja Jean-Jaques Bricaire in Maurice Lasaygues vzela v precep človeško lahkovernost, ki pa ni le znak našega časa. Punca, recimo ji Jane (Mirjam Korbar), si sproti izmišljaja „najčudovitejše“ stvari in z njimi svojo družino, očeta in sestro (Franc Mar-

kovič in Maja Boh) ter svojega ženina Patriceja (Slavko Cerjak) spravlja v najbolj zapletene zadeve. Iz njih, v bistvu so to potegavščine, se zmeraj izmaže, fantazija je pač ne pusti na cedilu, ali drugače rečeno, oni ji vse verjamejo, samo resnice ne. To gre tako daleč, da Jane uspe speljati na led celo damo iz „višje“ družbe. Vse pa se konča s srečnim koncem, kot se za komedijo spodobi.

Ljubljančani so komedijo odigrali zelo tekoče, recimo kar odrezavo, kaže pa, da so zaradi tempa nekoliko pozabili na izgovorjavo. Mestoma je kazalo, da imajo besedila že zadosti, da jim že preseda, da so ga siti. Pa saj se ne gremo igrice „spoznavaj ljubljansčino in njene lepote.“

Franc Wakounig

Občni zbori slovenskih prosvetnih društev

Pretekli teden v petek je SPD „Dobrač“ na Brnci izvedlo redni občni zbor. Med kulturno dejavnostjo društva je v preteklih letih brez dvoma izstopalo gledališko področje – v tej zvezi je treba omeniti tudi gledališko srečanje, ki ga je društvo pripravilo lani jeseni. Zato ni čudno, da se je razvila živahna diskusija o možnostih nastopanja tudi zunaj Brnce – morda celo v Mestnem gledališču v Celovcu?

Na občnem zboru so nav-

zoči med drugim tudi podprli resolucijo proti župniku Rakuši v Šentlenartu pri sedmih studencih, ki izrinja slovensko besedo iz bogoslužja.

Sicer pa je bil „stari“ odbor kar potrjen. SPD „Dobrač“ bo tudi v bodoče predsedoval mag. Marjan Gallob.

V soboto pa je imelo svoj občni zbor tudi SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem. Predsednik društva dr. Avgust Brumnik je na kratko orisal bogato kulturno dejavnost društva (nad 30 priredi-

tev!). Z zadovoljstvom je tudi ugotovil, da društvo dobro sodeluje s sosednjimi društvi. Tudi na Obirskem so društveniki v bistvu potrdili „stari“ odbor. Predsedoval mu bo še naprej Avgust Brumnik, na novo pa je bil v odbor sprejet Berti Ojster.

Pred nekako tremi tedni je opravilo občni zbor tudi SPD „Zarja“ v Železni Kapli. Za novega predsednika je bil izvoljen mag. Jože Blajs, tajniško delo pa bo odslej opravljal Helga Dobeitz.

Maja Haderlap imenovana za glavno dramaturginjo

Dietmar Pflegerl, ki bo od gledališke sezone 1992/93 dalje vodil Mestno gledališče v Celovcu, je pred nekaj dnevi imenoval za glavno dramaturginjo slovensko avtorico in teatrologinjo dr. Majo Haderlap. Njene naloge so med drugim skrb za gledališke liste ter sodelovanje z javnostjo in različnimi mediji.

Haderlapova je v kratkem razgovoru dejala, da se tega imenovanja veseli, od slovenske narodne skupnosti in njenih medijev pa si želi, da bodo v bodoče bolj kot doslej

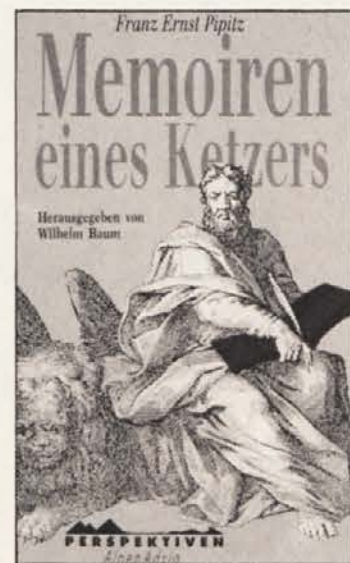
spremljali gledališko dejavnost celovskega Mestnega gledališča, predvsem pa še nov koncept ter program intendant Dietmarja Pflegerla.

Med drugim si Pflegerl želi več sodelovanja s slovenskimi kulturnimi organizacijami na Koroškem.

Uredništvo in uprava Slovenskega vestnika ter Slovenske prosvetne zveze dr. Maji Haderlap za ta osebni uspeh priskrbo čestitaka in ji želita veliko zadovoljstva in uspehov na tem delovnem mestu.

Dr. Maja Haderlap bo delovala v celovškem Mestnem gledališču

Zanimiva knjiga

Pretekli teden je Herbertova družba skupaj z Mohorjevo založbo predstavila zanimivo knjigo „Memoiren eines Ketters“ spomini krivoverca“, ki jo je izdal dr. Wilhelm Baum. Knjiga naj bi bila kritičen prispevek k 1. koroški deželni razstavi v Šentpavlu, kajti „krivoverec“ Franz E. Pipitz (1815–1899) odgrinja kritičen pogled za kulise Koroške svojega časa. Avtobiografski roman satirično oriše življensko situacijo mladega študenta, njegovo življenje v samostanu, ljubzenske bolesi ipd. Svoje spomine je Pipitz zapisal, ko je bil star 27 let.

Knjiga je izšla v Mohorjevi založbi, obsega 240 strani, stane pa 248 šilingov.

KULTURNE NOVICE

KOROŠKA. – Nekako od sredine aprila dalje po Koroškem vozi tako imenovani „Koroški muzejski bus / Kärntner Museumsbus“. V ta namen so šolarji 5. a razreda Zvezne gimnazije v Spittalu pod vodstvom prof. mag. Fritza Rathkeja avtobus pripravili tako, da ga bo mogoče uporabljati za različne razstavne namene. Mobilni muzej bo do 1. julija na poti po Koroškem, ustavil pa se bo dopoldne ob šolah, tako da si bodo šolarji lahko ogledali razstavo, popoldne pa bo v centrih različnih občin na voljo občanom, ki se zanimajo za razstave. V počitniškem času pa se bo avtobus ustavljal v večjih koroških turističnih centrih in bo še dodatno opozarjal na razstavo „Spittal 800 – sledovi evropske zgodovine“.

TRATA. – Vsi, ki ljubijo ples in plesno glasbo, so v nedeljo ob 16. uri vabljeni na enkratno prireditev k Cingelcu na Trati. SPD „Borovlje“ in Eva Staudinger sta prireditelja predstave „Mednarodni ljudski plesi“. Ob tej priložnosti bodo nastopile plesne skupine iz Grčije, Bolgarije, Romunije, Izraela in Makedonije, sodelovala pa bo tudi skupina „Ursoaica“ iz Münchna. Enkratnost prireditve pa bo tudi v tem, da bodo obiskovalci imeli priložnost aktivno sodelovati. Vsi skupaj bodo napravili velik krog, v katerega se bo lahko vključil vsakdo, ki rad pleše. Tisti pa, ki se ne štejejo med plesalce, pa bodo lahko uživali ob gledanju in poslušanju. Vstopnice lahko kupite še v predprodaji pri Evi Staudinger, Kirchenstraße 40 na Žihpoljah, v Rudolf Steiner-šoli v Celovcu, Bilsonstr. 11, pri SPD „Borovlje“ (Melhior Ver-

del), Josef-Ogrisg.3 v Borovljah ter pri Posojilnici-Bank Borovlje.

DUNAJ. – V središču kulturne pozornosti je ta čas na Dunaju prva retrospektivna razstava avstrijskega slikarja Oskarja Kokoschke. Nad 70 slik iz privatnih zbirk kronološko priča o razvoju in življenju enega največjih avstrijskih predstavnikov ekspresionizma. Slikarjevega političnega angažmaja ni mogoče prezreti. Kokoschka analizira vzroke 2. svetovne vojne, pravi tako pa obtožuje grško vojaško diktaturo in sovjetski poseg v Pragi l. 1968. V času nemškega nacionalsocializma so Kokoschkeve slike štejele v izrodno umetnost, zato je moral slikar emigrirati v London. Na pobudo Bruna Kreiskega je tik pred smrtjo spet sprejel avstrijsko državljanstvo. Razstava v Kunstforumu Länderbank, Freyung, na Dunaju je odprta do 23. junija.

MEDNARODNI LJUDSKI PLESI
iz Grčije, Bolgarije, Romunije, Izraela, Makedonije
INTERNATIONALE VOLKSTÄNZE
aus Griechenland, Bulgarien, Rumänien, Israel, Mazedonien

Nedeljn
Sonntag 5. 5. 1991, od 16⁰⁰

Kulturni dom SPD „Borovlje“ pri Cingelcu na Trati
Kulturhaus des SKV „Borovlje“ beim Cingel in Tratten

Prireditelj/Vorstellung SPD „Borovlje“ in/und Eva Staudinger

HEUTE IM

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

SLOVENSKI VESTNIK

Volkgruppenbeirat verurteilt Volkszählungskampagne des KHD

Der Beirat für die slowenische Volksgruppe beim Bundeskanzleramt, welchem neben Vertretern der beiden Zentralorganisationen der Kärntner Slowenen auch Vertreter von SPÖ, ÖVP und FPÖ sowie der Kirche angehören, hat sich im Rahmen seiner Sitzung am vergangenen Montag in Klagenfurt/Celovec mit der bevorstehenden Volkszählung befaßt und in diesem Zusammenhang den Aufruf des Kärntner Heimatdienstes „Geben Sie nur deutsch an, wenn Sie sich nicht der slowenischen Volksgruppe zugehörig fühlen“ (Der Kärntner, 17. März 1991) einstimmig (nur ein FPÖ-Vertreter enthielt sich der Stimme, der andere stimmte mit! – Anm. der Red.) verurteilt.

In der diesbezüglichen Erklärung des Volkgruppenbeirates unter dem Vorsitz von Dr. Matevž Grilc wird – im Einklang mit der Erklärung des Statistischen Zentralamtes in Wien – ferner darauf verwiesen, daß die Auswertung der Frage nach der Umgangssprache keine

Erhebung der zahlenmäßigen Stärke der Volkgruppen darstellt und die Ergebnisse lediglich die Aussagen zulassen, wieviele Personen (auch) kroatisch, slowenisch, tschechisch und ungarisch als Umgangssprache benutzen und es dabei unerheblich ist, ob es sich dabei um die Muttersprache handelt.

Der Volkgruppenbeirat für die slowenische Volksgruppe appellierte daher an die Kärntner Bevölkerung, die Angaben, betreffend die Umgangssprache, entsprechend dem Volkszählungsgesetz wahrheitsgetreu nach bestem Wissen und Gewissen zu tätigen und (auch) slowenisch als Umgangssprache anzugeben, sofern diese Sprache im privaten Bereich (Familie, Verwandte, Bekannte usw.) gesprochen wird.

Auf Antrag der Vertreter des Zentralverbandes slowenischer Organisationen beschloß der Beirat die Einsetzung einer Kommission, welche eine Novelle zum derzeit für die Kärntner Slowenen unannehmbaren Volksgroupengesetz aus dem Jahre 1976 ausarbeiten wird.

„KHD hat sich selbst disqualifiziert!“

Die Aussagen des KHD hätten einmal mehr bewiesen, daß diese Organisation angesichts des raschen europäischen Integrations- und Internationalisierungsprozesse nun mehr einen Anachronismus darstelle, meint der Kärntner SPÖ-LAbg. Mag. Peter Kaiser. „Mit solchen Aussagen hat sich der

KHD selbst disqualifiziert.“

Anscheinend versuchte der KHD, seine schwere Identitäts- und Existenzkrise mit kurzichtigen Argumenten zu übertünchen. Gerade wegen der Kärntner Geschichte, die auch dem KHD bekannt sein sollte, sei die radikale Ablehnung eines „Völkerbreis“ in höchstem Maße fragwürdig.

Maja Haderlap – Chefdramaturgin

Vor einigen Tagen bestellte der designierte Intendant des Klagenfurter Stadttheaters Dietmar Pflegerl die Lyrikerin und Theaterwissenschaftlerin Dr. Maja Haderlap zur Chefdramaturgin. Zu diesem persönlichen Erfolg gratulieren die Redaktion und Verwaltung des Slovenski vestnik und der Slowe-

nische Kulturverband. Bei dieser Gelegenheit zeigte Pflegerl auch neue Perspektiven im Hinblick auf eine vermehrte Zusammenarbeit mit den slowenischen Kulturverbänden in Kärnten auf. Unter anderem ist an Eigenproduktionen des Stadttheaters in beiden Landessprachen gedacht.

Hochleistungsbahn wird abgelehnt

In einem offenen Brief an Verkehrsminister Streicher, Landeshauptmann Haider und ÖBB-Generaldirektor Übleis bekräftigt der Klub slowenischer Gemeinderäte, daß er gemeinsam mit den eigenständigen slowenischen Fraktionen in den Gemeinden des Rosentales die Bürgerinitiative „Nein zur Hochleistungsbahn durch das Rosental“ unterstützt. Der Klub spricht sich gegen die Planung einer Güterbeförderungsstrecke und somit gegen den Abbruch der Lebensqualität im Rosental aus und betont, daß die Belastung für die Bevölkerung des Rosentales ohnehin schon sehr groß

sei (überdimensionierte Stauseen, drei Pipelines, Karawankenautobahn...). Für den Fall, daß das Land Kärnten und der österreichische Staat die Proteste der Bevölkerung nicht ernst nehmen würden, kündigt der Klub an, alle in seiner Macht stehenden Möglichkeiten nutzen zu wollen, um dieses Projekt zu verhindern und somit die Umwelt zu schützen. Die eigenständigen Fraktionen wollen – sofern dies nicht schon geschehen ist – Anträge in den Gemeinderäten stellen, damit sich die Gemeinden in ihrer Gesamtheit gegen dieses Projekt aussprechen würden.

Med nastopajočimi so bili Margit Gutovnik in Veronika Boschitz...

Slike: Mohar

Glasbeni naraščaj je prepričal tudi s klasičnimi komadi

Od 363 učencev, ki letos obiskujejo slovensko Glasbeno šolo na Koroškem, se jih je 28 v sredo predstavilo v bilčovski ljudski šoli, kjer je skupaj z glasbeno šolo SPD „Bilka“ priredilo koncert v spomin 200-letnice smrti W. A. Mozarta. Predsednik glasbene šole Urh Kassl je v pozdravnem nagovoru izpostavil dosežke te ustanove, se zahvalil vsem učiteljem, še posebej pa poudaril, da so prav iz Bilčova prihajale krepke pobude za razvoj glasbene šole.

saj so v tem oddelku (sedaj skrbi zanj družina Boštjančič) imeli vpisanih že po 40 učencev.

Koncert v Bilčovsu, katerega sta se med drugimi udeležila tudi minister za Slovence po svetu Janez Dular in generalni konzul SFRJ v Celovcu Marjan Majcen, je nato ustvaril vtis o odličnem delu, ki poteka v posameznih oddelkih Glasbene šole. Tudi najmlajši, ki šele drugo ali tretje leto obiskujejo to ustanovo, so se predstavili z zahtevnimi, pretežno klasičnimi komadi, višek pa so bili nastopi izkušenih učencev in učenek, ki upravičeno sodijo v vrh koroških glasbenikov, kar so potrdili tudi že z nešteti nagradami na raznih tekmovanjih.

Ne bi bilo taktno, če bi ob taki priložnosti izpostavljali posamezne nastopajoče, čeprav bi bilo to morda v nekaterih primerih potrebno. Ob taki prireditvi pa je zagotovo bolj pomembna ugotovitev, da so bili nastopajoči z veliko vnemo pri stvari ter da so tako pokazali tudi svojo ljubezen do glasbene dejavnosti. Enako velja tudi za tiste, ki se izobražujejo v zborovodski šoli. V Bilčovsu so se predstavili tudi v zboru, svoje obvezne zborovodske nastope pa so opravili Eduard Oraže, Janez Karner, Tatjana Tolmajer in Janja Kert.

Učenci glasbene šole pa tudi sicer ne mirujejo. V posameznih oddelkih se pripravljajo na koncerte v domačih krajih (vrsta teh je načrtovana za junij), nekateri bolj izkušeni učenci bodo sodelovali v Trstu na koncertu učencev glasbenih šol iz treh dežel, 15. maja pa bodo saksofonistki Majda Krivograd in Angelika Polesnig ter flavtistka Kristijana Filipič nastopile skupno z najboljšimi iz Slovenije v celovškem ORF-gledališču na koncertu nagrajencev republiških in deželnih tekmovanj v Sloveniji in na Koroškem (začetek ob 19.30).

Andrej Mohar

...Claudia Ogris iz Sel,

...Ilja Messner iz Celovca,

in Andreja Ogris iz Celovca.

Svež veter za gledališče?

Novi intendant celovškega mestnega gledališča Dietmar Pflegerl, ki že pripravlja gledališki program za sezono 1992/93, ko bo nastopil službo v Celovcu, je ob prvi predstavitvi svojih načrtov nakazal, da se gledališču na Koroškem obetajo boljši časi.

Prvo, kar je za koroške razmere nekoliko nenavadno, je njegov programski repertoar, ki sega od klasike preko sodobne literature do modernizma in avantgarde. V programih celovškega gledališča te večplastnosti doslej ni bilo.

Drugo razveseljivo pa je, da Pflegerl želi upoštevati in vključevati tudi tisti gledališki potencial, ki je zrasel na Koroškem oz. je kakorkoli povezan z njo. Z vključevanjem domačih režiserjev, dramaturgov in z vključitvijo slovenskih gledaliških predstav v letni program (in to ne samo gostovanj iz Slovenije) se je novi intendant odločil za odpiranje gledališča, za socializacijo dela in ustvarjanja, ki se trajno lahko uresničuje le v stiku z okoljem in s publiko. To pomeni, da bodo gledališki programi verjetno omišljali in uresničevali gledališko programski prodor v vse socialne in poklicne

plast prebivalstva v prostoru Alpe-Jadran. To ocenjujem za obetavno za vse mogoče vrste kulturne izmenjave v tem prostoru. Pravo, moderno in v bodočnost usmerjeno gledališče ne živi samo na svojem odru (kot smo bili doslej vajeni od celovškega mestnega gledališča), ampak na desetih in stotih odrih. Gledališko poslanstvo je tem bolj uspešno, čim bolj se odpira umetniškimi tokovi časa in prostora in čim bolj ta prostor pokriva.

Ob vsem tem pa je novi intendant najavil tudi to, kar je za rast in za razvoj vsakega poklicnega gledališča nujno potrebno: posodobitev tehnične opreme.

Celovško mestno gledališče je v tem pogledu zastalo na nivoju prvih povojnih let. Sodoben teater – socializacija gledaliških programov – lahko deluje le v tehnično in kulturno najbolj sodobno opremljenih dvorah. To pa so investicije v materialno osnovo kulture, v duhovno vrednost in kulturnost ljudi.

Upajmo, da bo iz napovedanega res kaj dobrega in svežega...

Janko Malle

Priznanje kulturnim delavcem na Koroškem

Zveza Kulturnih organizacij Slovenije bo 16. maja v Cankarjevem domu v Ljubljani podelila „Odličja svobode“ prizadevnim organizatorjem kulturnega življenja v Sloveniji ter v zamejstvu. Med odlikovanci sta tudi tajnika obeh osrednjih kulturnih organizacij koroških Slovencev dr. Janko Malle (Slovenska prosvetna zveza) in Nužej Tolmajer (Krščanska kulturna zveza) ter Franci Končan, doma v Ljubljani, ki pa je kot mentor in režiser pomagal gledališču na Koroškem.

Vsi trije bodo prejeli Odličje svobode z zlatim listom, v obrazložitvi podelitve dr. Janku Malleju pa je posebno poudarjeno, da je kot tajnik SPZ začel uvajati nove vsebine v slovensko kulturno snovanje na Koroškem ter začel odpirati slovensko kulturo v avstrijski prostor in s tem bistveno prispeval k boljšemu razumevanju kulturnih teženj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. V utemeljitvi je nadalje rečeno, da je Janku Malleju, ki je tudi predsednik avstrijske delovne skupnosti

regionalnih kulturnih iniciativ (ARGE-Region-Kultur), s pomočjo slovenskih strokovnjakov uspelo dvigniti gledališki nivo s predstavami Velika puntarija, Miklova Zala, Buge waz primi gralva venus in Požganica.

Za Nužejja Tolmajerja pa je v obrazložitvi med drugim rečeno, da je bil pobudnik in organizator več tradicionalnih prireditev, da je organiziral gostovanja slovenskih poklicnih gledališč v Celovcu, da je poskrbel za razmah gledališke dejavnosti na Koroškem ter da ima zasluge za ustanovitev etnološkega oddelka pri KKZ.

Tajnik SPZ dr. Janko Malle

Založba Drava na Dunaju

Nekaj dni po predstavitvi dela svojega knjižnega programa v Ljubljani je Založba Drava eno svojih knjig predstavila tudi na Dunaju. Pretekli teden v četrtek je namreč dr. Helga Mračnikar skupaj z nekaterimi avtorji seznanila dunajske novinarje s knjigo „Jezik v politiki, politika v jeziku / Sprache in der Politik, Politik in der Sprache“, ki sta jo izdala Ruth Wodak in Florian Menz. V knjigi so med drugim zajeti tudi pri-

spevki Petra Gstettnerja, Vladimirja Wakouniga in Gera Fischerja. Avtorji razpravljajo o vprašanjih, kako Avstrija ravna s svojimi manjšinami, kakšno vlogo ima pri tem jezik, s kakšnimi predsodki se manjšine srečujejo in kje so meje med znanstvenim delom in političnim angažmajem.

Knjiga naj bi bralca osvestila in ga spodbujala h kritičnemu branju, še zlasti časopisja.

Na Trgu revolucije se je zbrala velika množica, med njimi tudi precej koroških Slovencev.

Svečano ob 50-letnici Osvobodilne fronte

V soboto, 27. aprila, petdeset let po zgodovinski ustanovitvi Osvobodilne fronte slovenskega naroda leta 1941 v Vidmarjevi hiši v Rožni dolini, se je v Ljubljani ponovila slika iz 9. maja 1945, ko je z balkona ljubljanske univerze osvoboditelj, partizanske enote pozdravil slovenski pesnik Oton Župančič. Do enajste ure so se na Trg revolucije zgrinjale množice nekdanjih borcev, internirancev, antifašistov, mednje pa so se pomešali pripadniki srednje in tudi mlajše generacije. Pravo množico zborovanje. O številu udeležencev je težko preценiti, zagotovo pa jih je bilo preko 50.000!

JOŽE ROVŠEK

Ob enajstih se je zaključil tudi množični pohod Po poti spominov in tovarštva, ki tradicionalno poteka ob nekdanji bodeči žici okupirane Ljubljane, s katero jo je ogradil italijanski okupator, da bi preprečil povezovanje prebivalstva z osvobodilnim gibanjem, in tako vso Ljubljano spremenil v edino mesto-koncentracijsko taborišče v tedanji okupirani Evropi.

Prav ta pohod pa je letos potekal v posebnem vzdušju, saj so ljubljanski komunalni delavci le nekaj dni pred tem po naročilu ljubljanskega Demosa odstranili sedem spominskih jamborov na mestih nekdanje žice, kar je v demokratični javnosti povzročilo veliko prizadetost, ogorčenje in odpor. In to ne samo v Ljubljani, temveč po vsej Sloveniji. Najbrž se je tudi zaradi te provokacije na osrednjem zborovanju zbralo kak tisoč udeležencev več. Skrunilci tega zgodovinskega spomenika bodo sicer odgovorjali pred sodiščem, vendar prizadetost v ljudeh ostaja.

Tudi sicer je bilo okrog proslavljanja obletnice Osvobodilne fronte kar precej vroče krvi. Podprle so ga vse opozicijske stranke, od v Demosu povezanih strank pa so mu nasprotovali Slovenski krščanski demokrati in Slovenska kmečka zveza-Ljudska stranka. Analogno razmerje kot pred petdesetimi leti ob ustanavljanju OF! V času priprav je v izjavah, komentarjih in polemikah prihajalo do zanikanja zgodovinske vloge OF, očitkov o dominantni vlogi komunistov v njej, da je začela državljansko vojno na Slovenskem, izvedla revolucijo in potem prevzela oblast ipd. V teh razpravah se je največkrat pozabljalo na osvobodilni karakter, na boj proti zavojevalcem, ki ga je vodila iz gozdov, medtem ko je druga stran „čakala“ na varnem v varstvu okupatorjev, tako italijanskih kot nemških, in celo sodelovala z njimi. Klub novi enoumni interpretaciji se zgodovini ne da uteči!

Zbranim udeležencem je spregovoril predsednik slovenskih združenj borcev narodnoosvobodilne vojne Ivan Dolničar, ki je orisal razvoj Osvobodilne fronte, podčrtal njen vseslovenski značaj, pojasnil nekatera že pozabljena ali zamegljena zgodovinska dejstva in jo organsko vključil v proces slovenskega osamosvajanja in državotvornosti. Povezal jo je v kontekst decembra opravljenega plebiscita za samostojno in suvereno Slovenijo. Evropa je zrasla na antifašističnem izročilu in kot taka je pripravljena sprejeti le svobodoljubno, ponosno in demokratično Slovenijo. Ob tem je opozoril tudi na proces lastninjenja in opozoril pred razprodajo slovenske imovine tujcem, da ne bi postali hlapci na svoji zemlji.

Član predsedstva Republike Slovenije in predsednik pripravljalnega odbora, akademik Ciril Zlobec, je ob izraznem zadovoljstvu nad tolikšno množico zbranih in po osodbi skrunitve obeležij, o čemer je dejal: „Okupatorja

ni več, ostanki njegovega sovraštva pa se prebujajo“, optimistično ocenil odnos slovenskih strank do Osvobodilne fronte, saj so se do nje pozitivno izjavile tudi novonastajajoče stranke, med njimi tudi gibanje krščanskih socialistov.

V smislu vseslovenskega značaja OF sta v imenu antifašističnih in demokratičnih koroških Slovencev v Slovenec v Italiji udeležence pozdravila Janez Wutte-Luc in dr. Olga Mašera, sestra legendarnega primorskega narodnega heroja.

Janez Wutte-Luc je po pozdravu dejal, da je bilo koroško slovensko prebivalstvo v vojni proti nacifašizmu enotno in „da so domala vsi duhovniki, kateri niso bili izgnani ali umorjeni, sodelovali z narodnoosvobodilno borbo. OF je bila organizacija, ki je koroškim Slovincem v najusodnejšem obdobju zgodovine ohranila optimizem in nam dajala perspektivo za preživetje.“

Na zborovanju so prebrali tudi številne pozdravne brzojavke nekdanjih članov zavznih vojnih misij pri NOV Slovenije in podpornikov osvobodilnega gibanja iz ZDA in Anglije.

V skrbno pripravljenem kulturnem programu so poleg recitatorjev sodelovali tudi Godba milice, ljubljanski in tržaški partizanski pevski zbor, mladinski pevski zbor ljubljanskih srednješolcev „Veter“, iz Koroške pa moški pevski zbor „Foltej Hartman“ pliberskega prosvetnega društva Edinost. Proslavljanje se je nadaljevalo v prenapolnjenem Cankarjevem domu z navdušujočim koncertom omenjenih zborov, zaključilo pa se je zvečer s slavnostno akademijo, na kateri je govoril predsednik slovenskega predsedstva Milan Kučan, koncertni program pa sta izvedla Simfonični orkester RTV Slovenija in Slovenski oktet.

(Nekaj misli k spomenici dr. Mirka Wakouniga „Memorandum für eine Europäisierung der Schule“)

Spomenica, ki je bila na občnem zboru Slovenske prosvetne zveze predana zveznemu ministru za pouk in umetnost dr. Rudolfu Scholtnu, utegne na prvi pogled navdušiti marsikaterga zavzetega narodnjaka in bojovníka za „multietnično šolstvo v Avstriji, ki omogoča doživljanje vsakodnevne interkulture komunikacije“. Znanosti in znanstveniku nočem odrekat pravice, da oblikuje „absolutne“ zahteve, dodati pa želim, da to niso „absolutne resnice“. Kot tolikokrat bo treba resnico iskati nekje v sredini.

Morda mi bo spet kdo rekel, da si nadevam rožnatordeča očala, ko ugotavljam, da vzdušje do slovenske narodne skupnosti v deželi nikdar – denimo po letu 1920 – ni bilo tako odprto in naklonjeno kot v naših dneh. Najbrž imamo koroški Slovenci pa tudi naši nemško govoreči sodeželani za to prav malo zaslug. Srečni smo lahko, da živimo v prostoru in času, ki manjšinam odpira nove možnosti in upe. Nesrečni pa moramo biti, da ni bilo tako že pred sedemdesetimi ali štiridesetimi leti, kajti tedaj bi lahko rešili marsikaj, kar je danes izgubljeno.

Ne zdi se mi hudo, da je „slovenska manjšina zreducirana na svoj nacionalni in jezikovni element“. Vsi drugi življenjski interesi pripadnikov narodnih skupnosti se namreč sploh ne razlikujejo od ostalih državljanov in vsak ima pravico in dožnost, da zastopa in uveljavlja svoje interese v družbi, v kateri živi.

Besede, ki jih je zvezni minister dr. Rudolf Scholten povedal prav na občnem zboru Slovenske prosvetne zveze, velja premisliti: „Wenn die Minderheit den Anspruch auf Besonderheit aufgibt, verliert sie auch den Anspruch besonderer Aufmerksamkeit von Seiten der Mehrheit ... Man kann die Volksgruppe nicht als aliquoten Teil der Mehrheit betrachten.“

Poučno načelo „interkulturno učenje“

Koroški Slovenci dan za dnem doživljamo in prakticiramo „interkulturno komunikacijo“. Skrajni čas je bil, da je ministristvo za pouk odredilo „interkulturno učenje“ za vse avstrijske šole. Dr. Wakounig ima prav z zahtevo, da to načelo ne sme ostati spravljeno nekje v učnih načrtih, temveč ga je treba izpolniti z vsebinami, da bo dejavno zaživel na vseh avstrijskih šolah. Ne morem pa se strinjati, da naj bi prav manjšinsko šolstvo postalo vadišče za „medkulturne potence“.

Znanstvenik vidi „izločevanje in izobčenje“. Drugi, ki se vsak dan soočamo z življenjem in delom v šoli, tega ne vidimo.

Diskusijski prispevek Tomaža Ogrisa

Teorija in praksa

Nasprotno. Vemo pa, da integracija, vključevanje, ki skuša zabrisati vsako različnost, pogosto neopazno preide v asimilacijo. Rezultat je tudi v tem primeru ponemčenje koroških Slovencev. Geslo „LOČEVANJE“ je dobro uporabno v priostrenem dnevno-političnem prerekanju, kajti to geslo gre v uho in zbujajo pozornost. Ko pa ga raziščeš, ostane od njega prav malo. (Vsekakor bi bilo škoda časa ukvarjati se z določenimi koroškimi pojavi, ki so sami po sebi goli anahronizmi.) Getoizacije ne vidim ne pri slovenski gimnaziji, ne pri Mohorjevi šoli, ne v zavodnih šolskih sester, ne v slovenskih mladinskih domovih, ne v slovenskih kulturnih društvih, ne v slovenskih osrednjih organizacijah in še kje, najmanj pa v paralelnih razredih na dvojezičnih šolah. Rad sprejemam očitke, da s tako izjavo izpodkopavam identiteto koroškega Slovenca, ki je od kar pomnimo rodoljub, trpin, ki se za svoje narodno preživetje žrtvuje in je pripravljen iti v boj za narodni obstoj.

Skrb za slovenski jezik

Osrednje vprašanje šolske razprave, ki se je razvnela ob noveli manjšinskega šolskega zakona iz l. 1988, je, kako najti pravo razmerje med dvema ciljema učnega in vzgojnega dela v šoli:

1) Socialna kompetenca: učenec naj se umsko, čustveno in duševno usposablja za oblikovanje lastne osebnosti ter za življenje v skupnostih človeške družbe. Na stičišču dveh jezikovnih skupin ima vprašanje mirnega sožitja svoje posebno mesto. Poudarjena je zahteva po skupini vzgoji nemško in slovensko govorečih otrok, da se bodo razumeli, spoštovali.

2) Strokovna kompetenca – v manjšinskem šolstvu predvsem jezikovna kompetenca: pedagoška narodnih skupnosti mora skrbeti, da manjšinam ohrani jezik, in učenje jezika ne more potekati ločeno od kulture.

Oboje je potrebno in ne enega ne drugega ne smemo zanemarjati. Tu je tista točka, kjer bi se zapletel, če ne bi izdal svojega stališča, ne učeno – zamotano, temveč tako, da vsakdo razume: ne skrbi me toliko, ali se bodo otroci v šoli naučili, kako se bodo imeli radi; mnogo bolj me zapolnjuje vprašanje, ali se bodo v zadostni meri naučili slovenskega jezika, ki je v koroški deželi kljub dobrim znamenjem in ob pravcih, ki jih imamo kot pripadniki narodne manjšine, močno ogrožen.

Ljudje, ki se dan za dnem v šoli in razredu srečujejo z mladino,

zatrjujejo, da je učenje slovenskega jezika najbolj uspešno v kar se da homogenih in ne prevelikih skupinah. Ti pogoji so do neke mere dani tam, kjer so vsi učenci prijavljeni k dvojezičnemu pouku. Vemo pa tudi, da vse več otrok pride v šolo brez vsakršnega predznanja ali le s pičlim znanjem slovenskega jezika. Potreba po notranji členitvi pouka je še vedno velika. Naj tvegam še eno trditev: Vsaka resnejša reforma, ki bo še uvedena v manjšinsko šolstvo se bo zgledovala po modelu Mohorjeve ljudske šole, ali bolj pravilno, po modelu dvojezične šole v Špetru pri Čedadu. Tam se vsi učenci učijo obeh jezikov. To pomeni, da lahko pouk dalj časa poteka v enem in nato v drugem jeziku. V javnih dvojezičnih ljudskih šolah ta možnost obstaja kvečjemu v homogenih paralelnih ali tako imenovanih „ločenih“ razredih.

Nobena ureditev ni tako dobra, da je ne bi bilo mogoče izboljšati

Najhujši udarec je dvojezična šola na Koroškem doživela leta 1958. To je rana, ki se je ne da ozdraviti s še tako prefinjenimi ukrepi. Najbolj naravna samozavezanost, da se na jezikovno mešanem ozemlju vsi otroci učijo obeh deželnih jezikov in s tem jezika sosedja, je bila zaradi zabitosti politikov in bogve koga še odstranjena.

Tako kot „memorandum“ iz znanstvene vzvišenosti navaja določene točke, ki bi jih vlada morala urediti, neglede na to, ali bi ljudje tako ureditev sprejeli ali ne, bi mogli od vlade tudi zahtevati, da se v deželo povrne šolska ureditev, ki je veljala do leta 1958. Pedagoški problemi, o katerih se danes lomijo pametne glave, bi mimogrede odpadli. – Ostal pa bom raje pri tleh. Ponudba je dana. Ljudje se je sicer vse bolj poslužujejo, pa vendarle še bolj malo. Trpko pa je spoznanje, kolikim otrokom so starši, stari starši pripravili jezik. Morda bodo v Evropi edinole pri nas morali ti starši še s posebnimi vlogami prositi deželnega glavarja, da se bodo njihovi otroci mogli v šoli učiti še enega jezika ...

Še eno pojasnilo k teoriji in praksi

Ureditev dvojezične vadnice na pedagoški akademiji v Celovcu ne bi bilo nič zgrešenega. Pri poklicnem usposabljanju dvojezičnih učiteljev in učiteljev pa je povezava med teorijo in prakso dana že tudi sedaj.

TRIBUNA BRALCEV

P.n.
SLOVENSKI VESTNIK

Tarviserstr. 16
9020 KLAGENFURT/CELOVEČ

Narodnemu svetu in „nt“

V članku in pismu bralcev z dne 8. februarja 1991 vas moti, da je na Koroškem nekaj deset ljudi, ki prejemajo invalidnino ali podporo iz Republike Slovenije.

Očitno pa vas ne moti, da so med koroškimi Slovenci tudi taki, ki prejemajo invalidnino ali kakšno drugačno podporo iz Nemčije, ker so bodisi sami ali njihovi sorodniki bili v nemški vojski.

Ni vas motilo, ko so nekateri špekulanti poneverili ali ukradli blizu sto milijonov šilingov združnega denarja v primeru borovelske posojilnice.

Ni vas motilo delovanje Cartransa, ki je ob stečaju zapustil večmilijonsko škodo.

Prav tako vas več kot dvajset let ni motilo, da ste prejemali finančno podporo od tiste Slovenije, ki jo sedaj označujete izključno za boljševeštino. Nekateri vodilne v sedanji strukturi Narodnega sveta tudi nikakor ne moti, da so prejemali velike vsote denarja od „boljše- vikov“, o kakršnih navadni ljudje na terenu še sanjati ne upajo. O tem pa, če želite nadaljnjo polemiko, kaj več drugič.

Iz vašega pisanja je že nekaj časa čutiti strasti, revanšizem, sovraštvo, obožbe in protiobožbe na račun vseh tistih, ki smo bili aktivni proti fašizmu. Tako naš tednik vnaša v naš tedenski tisk konflikte, ki so povsem nepotrební.

Sam osebno in moja družina sodimo med tiste mnogoštevilne koroške Slovence in Slovenke, ki smo med vojno pretrpeli veliko muk in ki smo se odzvali stiski svojega naroda. Morali smo iti v gozdove, zapore ali taborišča, da smo po svojih sposobnostih in z velikim krvnim davkom prispevali k zmagi narodnoosvobodilne borbe. Borili smo se za avtentičen življenjski interes slovenskega naroda. Za nas ni bilo dileme, ali osvobodilna ali državljanska vojna. Ta dilema je umetna in lažna.

Tudi meni in marsikomu na Koroškem ni bilo po volji vse, kar se je po vojni dogajalo v Sloveniji in Jugoslaviji.

To pa nikakor ne more spreminiti naših idealov, za katere smo se borili takrat, ko so se drugi povezovali s Hitlerjevim fašizmom.

Zato s tem pismom v svojem in v imenu mnogih apeliram na Narodni svet in NT, naj nehata z napadi na izseljence, taboriščnike in partizane. Končno naj tudi NSKS, KKZ in Kudi NT uvidijo, da brez zmage nad fašizmom tudi njih ne bi bilo.

Na koncu pa, drago uredništvo, še tole: ni se vam treba potuhniti in skrivati za drugimi imeni, ker že tako vsak povprečno razgledan in pošten človek lahko razkrinka vašo nizkotno zahrbtnost. Svetoval bi vam, da premislite, zakaj koga blatite, ko pa ste sami vse kaj drugega kot nedolžne bele ovčice. Ko bi nekateri zvesti bralci NT vedeli, s kakšnimi ošabnimi, neodkritimi pisuni, ki so vseh zadnjih dvajset let razpolagali z velikimi količinami denarja, imajo opravka, bi marsikoga minila sveta vera v NT in njegovo strešno organizacijo.

Te nesramne in žaljive očitke, ki jih je NT sprožil v pustni števil-

ki, sem dva meseca nosil z veliko boljo v sebi. Nikakor nisem mogel verjeti, ko vem, da je tudi pri Narodnem svetu še nekaj ljudi, ki so zreli in vedo, kaj smo pretrpeli v času našega boja, da se pustijo zavesti od ljudi, katerim je deseta briga, kako je bilo, in ki se poslužujejo pravih heimatdienstovskih metod, da bi oblatili ljudi, ki prejemajo, lahko bi rekel, miloščino, od ljudi, ki prejemajo in zapravljajo milijone, ne da bi trenili z očesom, ali imeli kanček vesti, ali kakršnekoli predsodke.

To gonjo so določeni ljudje pri NS-NT začeli že pred objavo v pustni številki. Neverjetno in strahotno pametno pa se je v krog tistih, ki v novejši dobi kažejo s prsti na hude in nevarne partizane, postavil sam direktor Zveze slovenskih zadrug dipl.trg. Joza Habernik na javni razpravi 5.4.1991 v Tinjah pod geslom „Ali je sprava mogoča?“ Sam se te razprave – pobratenja nisem udeležil, ker smo se vsi poštene ljudje že leta 1945 spravili in za večno odložili orožje. Z ljudmi, ki pa so služili nacistom in so imeli in imajo še danes druge namene, pa se ne moremo spravljati, ker niso poštene, kakor tudi ni pošteno njihovo delo. Ali Habernik k spravi res nima reči drugega kot to, da baje nekateri še sedaj prejemajo iz Slovenije po deset tisoč šilingov? Ali se Habernik sploh zaveda, da so takšni podatki, tudi če bi bili resnični, silno škodljivi ne samo za tiste, ki naj bi te „desettisoče“ prejemali, temveč tudi zanj in za SZS, saj na osnovi teh izjav sodeč izdaja bančno tajnost. Habernik naj pove, koliko milijonov je SZS že prejela v hrambo in koliko jih je že šlo za kritje izgub negospodarskega poslovanja, odkar se suče po vodilnih položajih od Topsporta, Obirja in sedaj SZS.

Prepričan sem, da taka dejanja – izdajanje napihnjenih bančnih skrivnosti – močno škoduje SZS in se zato čudim, da naši ljudje še zaupajo ustanovi, ki razširja take vesti. Vprašanje je, kako dolgo se bodo organizacije in posamezniki še pustili voditi za nos od ljudi, ki jih za njihovo zvestobo in solidarnost s svojo ošabnostjo celo blatijo.

Ali se vsemogočni Joz Habernik zaveda svojih hudo nepremišljenih izjav v televizijski oddaji o našem združništvu dne 4.4.1991, ko svoje poslovne partnerje, mešane družbe, postavlja v slabo luč, češ da jih bo 40 % propadlo. Ali ni to skrajno nesramna žalitev vseh mešanih družb in ali se Habernik ne zaveda, da sedi v istem čolnu kot vse mešane družbe, saj ima SZS s temi ustanovami, s Slovenijo oz. Jugoslavijo, veliko večino vsega posla? Propad mešanih družb je tudi propad SZS in predvsem vsemogočnega Habernika.

Star pregovor pravi: „Pamet je žamet in ne prerokovanje in nad vse škodljiva domišljija“.

Kako dolgo si bodo razne ustanove še lahko privoščila ljudi, ki delajo z zadnjico in ne z glavo?

Lipej Kolenik, Čirkovče pri Pliberku

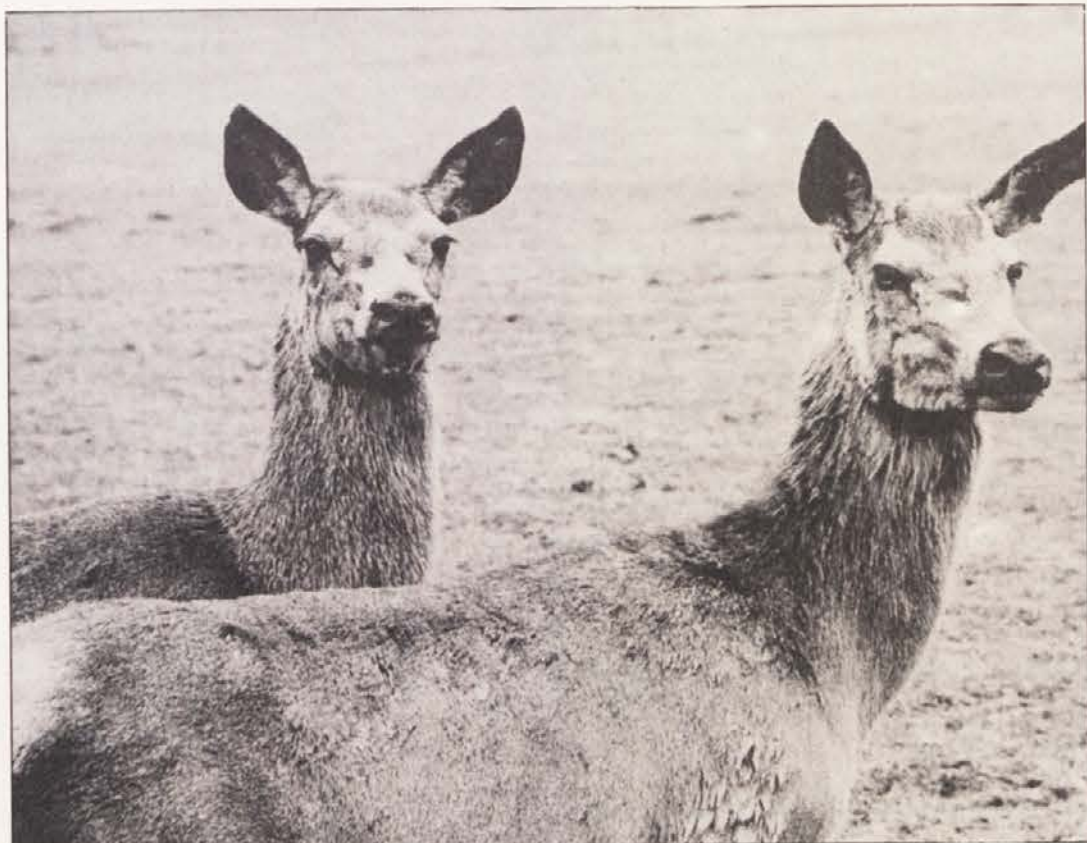
Preprečiti železnico skozi Rož!

Klub slovenskih občinskih odbornikov ter samostojne slovenske liste rožanskih občin v odprtem pismu prometnemu ministru Streicherju, deželnemu glavarju Haiderju in generalnemu direktorju Avstrijskih železnic Übleisu protestirajo proti načrtovani izgradnji železniške proge skozi Rož, ki naj bi jo usposobili tudi za težki tovarni promet. V njem izražajo tudi podporo

iniciativi občanov, ki se je ustanovila, da bi ta načrt preprečila. KSOO in občinski odborniki iz Roža ugotavljajo, da je okolje v Rožu že tako hudo obremenjeno. V pismu v tej zvezi opozarjajo na predimenzionirane elektrarne, tri plinovode skozi Rož ter na karavanško avtocesto.

Zato KSOO in slovenski občinski odborniki iz Roža za primer, da koroške in avstrijske oblasti ne bodo

upoštevale volje občanov, napovedujejo, da bodo izkoristili vse svoje možnosti, da bi ta načrt preprečili. Samostojne frakcije nameravajo vložiti posebne zahteve tudi v vseh tistih občinskih svetih, v katerih tega še niso storile. Cilj teh zahtev je, da se bodo občine kot celote izrekle proti ogrožanju še zadnjih ostankov življenjske kvalitete prebivalstva v Rožu.

Od konca meseca marca je spet odprt živalski park v Rožeku

Ekološki živalski park v Rožeku vabi staro in mlado

Nedavno tega se je že enaindvajsetič odprl živalski park v Rožeku. Lastnik dr. Prinz Reuss, ki je park doslej v glavnem vzdrževal iz lastnega žepa, je ob tej priložnosti na tiskovni konferenci poudaril, da je v zadnjih letih vedno imel finančne težave, ker so dežela in sosedne občine namenjale premalo podpore. „Z novim konceptom ekološkega živalskega parka pa nam je uspelo pridobiti k sodelovanju društvo posojilnice Creditanstalt, koncept, ki ga bomo dokončno izdelali tja do junija, pa bomo predložili tudi deželni vladi v upanju, da nas bo v bodoče v večji meri podprla.“

V Rožeku je ta čas na ogled okrog 20 vrst živali, med drugimi tako imenovani davidovi jeleni, bizoni, mufloni, kozorogi in opice, vsega skupaj jih imajo okrog 200, pričakujejo pa še naraščaj. Tako gledano je park privlačen še zlasti za najmlajše. V njem lahko spoznajo različne živali, božajo mladiče, se sprehajajo v naravi... Letos pa so lastniki izbor še povečali. Park so preimenovali v ekološki živalski park, ker si prizadevajo, da bi obiskovalci spoznali biološko ravnovesje in življenjski krog v naravi, npr. da je treba ohraniti travnike, ki so življenjskega pomena za žuželke in metulje, s tem pa bodo imele življenjske pogoje tudi

ptice itd.

„Najti moramo načine, da ohranimo naše travnike“, je apeliral dr. Reuss, „sicer se zavedam, da je lažje darovati sto šilingov za ohranitev panda-medvedov na Kitajskem kot doma kaj storiti za preživetje naših živali!“

Zbujati ekološko zavest

Prav to zavest pa bi ekološki živalski park v Rožeku v bodoče rad zbujal in razvijal pri svojih obiskovalcih.

Park ta čas obsega približno 27 ha – po novem konceptu pa bo obiskovalec v parku „zaposlen“ okrog 4 ure (doslej je ogled trajal okrog 2

uri). Medtem ko je živalski park doslej privabljal v prvi vrsti otroke, pa bo v bodoče zanimiv in poučen tudi za odrasle (od otroka do babice), ki se ob tako imenovanih „posterjih“ lahko naučijo ohranjevati ravnovesje v naravi, se v naravi vesti tako, da ne bodo povzročali škode.

Ekološko zavest pa ne nazadnje zbujata tudi geološka poučna pot in mreža stez za kolesarjenje, ki bo v prihodnjih letih vse bolj privlačna. Z ureditvijo kolesarske poti ob Dravi, od Spittala tja do Velikove, ki jo načrtuje podjetje ÖDK, bo ekološki živalski park pristopen tudi s kolesom. Tudi Dravska plovba v tej zvezi že razmišlja o razširitvi ladijskega prometa po Dravi: pristanišče v bližini Rožeka naj bi spodbujalo obiskovalce živalskega parka, da doma pustijo svoje avtomobile, ki onesnažujejo zrak.

Vzdrževanje parka je drago

Seveda pa finančni problemi še zdaleč niso rešeni: vzdrževalci parka pa upravičeno pričakujejo, da bo v bodoče tudi dežela globlje kot doslej segla v žep in podprla „ekološki“ koncept živalskega parka, saj je ta pomembna dopolnilna privlačnost za turiste, za koristno izrabo prostega časa na Koroškem, v deželi torej, ki živi od turizma.

Pripravi: Štefka Vavti

Teden nemške kulture v Sloveniji

Bržiński spomeniki „veliko pismo slovenske identitete“

Med 22. in 26. aprilom je bil v Sloveniji, v Ljubljani, Mariboru Celju in Velenju „Teden nemške kulture“. Njegova težišča so bila glasba, gledališče, film, literatura, razstava in simpozij o problematiki državne enotnosti in razdruževanja v povojnem razvoju Nemčije in Jugoslavije. Pokrovitelja tedna sta bila predsednik Slovenije Milan Kučan in nemški zunanji minister Hans-Dietrich Genscher.

V svojem pozdravnem pismu je Genscher zapisal, da ga prav posebno veseli razstava o Bržińskih spomenikih, kajti „nič ne bi moglo bolje ponazoriti odnosov med Nemčijo in Slovenijo“ kot prav Bržiński spomeniki, „ki segajo daleč v preteklost“. Predsednik Kučan pa je zapisal, da s takimi dejanji kulturnega sodelovanja skupaj prispevamo k uresničevanju duha in usmerjenosti evropskih držav „za ohranjanje bogate in pluralne evropske kulturne dediščine“.

Svečana koncerta v Ljubljani in Mariboru v ponedeljek, 22. aprila zvečer sta bila začetek tedna, poleg razstave o Bržińskih spomenikih pa je najbolj izstopala razstava del Josepha Beuysa v Moderni galeriji.

Nedvomno osrednji dogodek tega kulturnega tedna pa je razstava o Bržińskih spomenikih, ki so razstavljeni v Narodni univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Ti so najstarejši stnjen slovenski in sploh slovanski tekst. Nastali so v desetem stoletju za razstavo pa je čudovite duplikate posredovala Bavarska narodna knjižnica, kjer so shranjeni. Do leta 1803 so bili v freisinški stolni knjižnici, kjer jih je našel tamkajšnji knjižničar in spoznal njihov velikanski pomen in dragocenost. Bržiński spomeniki so zbornik latinskih tekstov s tremi slovenskimi liturgičnimi besedili.

Bržiński spomeniki so nastali v desetem stoletju najverjetneje na Koroškem kot rokopisna knjiga bržińskega škofa Abrahama 957–994, obsegajo pa poleg slovenskih listov (dve splošni spovedni molitvi in pridigo o grehu in pokori) zbirko latinskih besedil.

Ravnatelj Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani Tomo Martelanc je dejal, da so spomeniki napajališče slovenske narodne identitete, volje po samostojnosti in suverenosti in so vez z evropsko kulturo. Spomeniki so tak mejnik v slovenski zgodovini kot je bila prva Trubarjeva slovenska knjiga. Napovedal je, da bodo ob koncu leta 1993, ko bo v Ljubljani velik simpozij o Bržińskih spomenikih, prišli v slovensko prestolnico po vsej verjetnosti originalni Bržiński spomeniki. Karl Dachs, kustos Bržińskih spomenikov v Bavarski narodni knjižnici, je med drugim posebej poudaril dragocenost teh zapisov, saj sodijo med najdragocenejše eksponate, ki jih knjižnica hrani. Zelo zaslužen za njihovo znanstveno ovrednotenje je bil Jernej Kopitar. Po besedah Dachsja je pobudnik spomenikov škof Abraham znal slovensko, ni pa še razjasnjeno, ali je bil tudi Slovenec.

Slovenski minister za kulturo dr. Andrej Capuder je dejal, da so Bržiński spomeniki umeščeni v širši kontekst evropskega prostora, Jaro Dolar pa jih je imenoval „Veliko pismo slovenske samobitnosti in naše identitete“.

Na ogledu v Ljubljani niso originali, pač pa čudoviti duplikati. Bavarska narodna knjižnica pa je za razstavo prispevala še dodatno dragocenost: njeni restavradorji so izdelali veran, tako imenovan fingiran duplikat celotnega kodeksa Bržińskih spomenikov in tako širši množici omogočili, da dobi vizuelno predstav o zunanji podobi te velike evropske dragocenosti.

Franc Wakounig

Med častnimi gosti: nemški poslanik v Beogradu, kustos Dachs, T. Martelanc, minister Capuder

Živalski park je posebno privlačen za najmlajše

Datum	Kraj	PIREDITVE	Prireditelj
Petek, 3. 5. 20.00	v domu v Tinjah	PREDAVANJE Spremembe v Evraziji, predava: prof. Otto Molden	Sodalitas
Sobota, 4. 5. 20.00	pri Schwarzlinu v Pliberku	VIGREDNI KONCERT, nastopajo: Mlada Podjuna, MePZ Podjuna in Hrvatska folklorna skupina	MePZ Podjuna
Sobota, 4. 5. 20.00	v klubskih prostorih v Pliberku	OBČNI ZBOR športnega društva Pliberk	Športno društvo Pliberk
Nedelja, 5. 5. 14.00	v gostilni Wutte v Veselah	OBČNI ZBOR IN MATERINSKA PROSAVA društva upokojencev v Veselah	Društvo upokojencev
Nedelja, 5. 5. 16.00	pri Cingelcu na Trati	MEDANRODNI LJUDSKI PLES iz Grčije, Bolgarije, Romunije, Izraela ter Makedonije	SPD „Borovlje“ in Eva Staudinger
Nedelja, 5. 5. 20.00	v ljudski šoli v Žitari vasi	POMLADANSKI KONCERT, nastopajo: MePZ Danica, Kvartet Almrose, ansambel Rubin, MoPZ Trta iz Žitare vasi	SPD „Trata“
Nedelja, 5. 5. 20.00	v dvorani nad posojilnico v Škofičah	F. Dürrenmatt: METEOR predstava igralske skupine SPD Radiše	SPD Edinost
Torek, 7. 5. 20.00	v občinski hiši v Velikovcu	VSE NAJBOLJŠE ZA MATERINSKI DAN , predavanje in diskusija, predava: dr. Susanne Dermutz	WIFF, ženska iniciativa
Četrtek, 9. 5. 10.30	v Šentilju	OTROŠKI DAN	KOM v Celovcu
Sobota, 11. 5. od 14.00 do 19.00	v domu v Tinjah	OTROCI RIŠEJO ZA SVOJE MAMICE slikanje na steklo za materinski dan, vodi: Erika Maile	Sodalitas
Sobota, 11. 5.	na Bledu	ALPSKI VEČER Za vstopnico po 200 din, pokličite na tel. 04230-657	
Sreda, 15. 5. 9.00	v domu v Tinjah	CERKEV IN KOROŠKI SLOVENCI , predava: dr. Valentin Inzko	Sodalitas
Četrtek, 16. 5. 20.00	v domu v Tinjah	PROBLEMI JUŽNE AFRIKE , predava: sr. Palotti Findenig	Sodalitas

RAZSTAVE

CELOVEC

- Velika galerija v mestni hiši – Sava Stojkov, slike, do 5. 5. 1991
- Pri Joklnu – Leon Zakrajšek – slike.
- Galerija Carinthia – Adlerplatz – Walter Krobath, nova dela.

BEGUNJE

- Galerija Avsenik – razstava slik znanih jugoslovanskih avtorjev, dela je dala na voljo galerija LM v Mariboru. Ogled je možen vsak dan od 11. do 17. ure.

TINJE

- Galerija Tinje – Miha Dolinšek, fotografije

GRADEC

- Študentski dom Leechgasse – Karl Vouk – „Pars pro toto“ – mešane tehnike (do 10. 5)

Rešitev prejšnje križanke

◆	A	B	C	D	E	F
1	⊙	K	R	O	S	⊙
2	P	L	A	T	N	O
3	R	A	Z	R	E	D
4	A	V	L	I	D	A
5	V	R	I	N	E	K
6	I	N	Č	⊙	⊙	⊙
7	L	O	I	R	E	T
8	A	S	C	O	N	A
9	⊙	T	A	M	A	R

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 29. 4. 1991

		dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$	12,20	12,70
za 1 angleški funt	£	20,55	21,35
za 100 franc. frankov	f	205,00	213,00
za 100 ital. lir	Lit	0,935	0,975
za 100 dinarjev	DIN	40,00	60,00
za 100 švic. frankov	sfr	821,50	849,00
za 100 holand. guldnov	Hfl	614,50	636,50
za 100 nemških mark	DM	692,00	714,00

Posredujete: Posojilnica-Bank, Zveza-Bank, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straß 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefka Vavti.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straß 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straß 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straß 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT d.o.o., Vodnikova 133, 61000 Ljubljana, Slovenija telefoni: 061/555-524 (komercialna) 061 554-045, 061/557-185 (centrala), telefaks: 061/555-343.

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Mikschallee 4,
9020 Celovec, telefon:
(0 463) 32 385

5) OBLAK Reinhold W. Machtpolitik macht Schule: Ausgrenzung und Ghettoisierung der slowenischen Volksgruppe in Kärnten (1984-1988). – Klagenfurt: Drava, 1990. – 335 str. – (Disertacije in razprave-Dissertationen und Abhandlungen; 23)

6) PERSCHINIG Bernhard „Wir sind Kärntner und damit hat sich s...“: Deutsch-nationalismus und politische Kultur in Kärnten. – Klagenfurt: Drava, 1989. – 304 str. – (Disertacije in razprave-Dissertationen und Abhandlungen; 21)

SPRACHE in der Politik Politik in der Sprache: Analysen zum öffentlichen Sprachgebrauch. – Klagenfurt: Drava, 1990. – 242 str. – (Disertacije in razprave-Dissertationen und Abhandlungen; 24)

8) WOHNEN und BAUEN in Südkärnten: Siedlungswesen und sozialer Wandel im ländlichen Bereich. – Klagenfurt: Drava, 1988. – 345. – (Disertacije in razprave-Dissertationen und Abhandlungen; 15)

9) ZWEISPRACHIGKEIT und Identität. – Klagenfurt: Drava, 1988. – 237 str. – (Disertacije in razprave-Dissertationen und Abhandlungen; 16)

LOTTO

2 6 9 10 31 38 (5)
Joker: 277378 b. j.

TOTO

1X2 22X 122 1X1
Stava: 4:1, 2:2, 1:3, 2:5 b. j.

Znamka v počastitev Toma Česna

V sredo, 24. aprila sta PTT podjetje Slovenije in Planinska zveza Slovenije predstavila priložnostno pošto znamko, posvečeno alpinistu Tomu Česnu za njegov svetovni dosežek, preplezavo južno steno Lotseja v Himalaji. Znamka je izšla natančno eno leto potem, ko je sam, kot prvi v zgodovini človeštva, preplezal to zloglasno steno – in štiri ure prej, preden je stopil na vrh Lotseja, kot dejal sam presneti Tomo Česen.

Predsednik Planinske zveze Slovenije Andrej Brvar, ki je tiskovno konferenco vodil, je uvodoma predstavil kratko zgodovino Česnovih dosežkov – od preplezanih treh zadnjih problemov Alp (Matterhorn, Eiger, Grand Jorasse), preko preplezane južne stene Jannuja do Lotseja. Omenil je seveda tudi njegovo knjigo »Sam«, katero je lani izdal v samozaložbi. Poleg znamke v vrednosti 7,5 din, ki je izšla v nakladi 134.000 primerkov, sta isti dan izšla tudi priložnostni poštni ovitek in žig, katera se je dala isti dan dobiti na pošti v Kranju, kjer je Tomo doma. Priložnostni poštni ovitek z znamko vred lahko kupite v ljubljanski Filateliji. Pomočnik direktorja PTT podjetja g. Kosem je povedal, da bosta

letos v Sloveniji izšli še dve priložnostni poštni znamki in sicer 1. junija ob otvoritvi karavanskega predora in v oktobru ob 400-letnici Galusove smrti.

Lovro Sodja

Znamka v čast alpinistu Tomu Česnu.

TRIBUNA BRALCEV

Cenjeno uredništvo,

vesel zaradi izredne pozornosti, ki jo je nudil Vaš list uspeli skupni prireditvi v Ljubljani z objavo obširnega in podrobnega poročila Franca Wakouniga, katerega zgledna prizadevnost mi je seveda dobro znana, je v njegov tekst – in sicer v zaključnem odstavku – vendar prišla informacija, ki se ne pokriva z mojimi povezovalnimi besedami, ker nisem izjavil, da bi se naš inštitut zanimal za prevajanje omenjenih publikacij. Rekel pa sem, da bi avtorjem želel, da bi se po ljubljanski predstavitvi našel kakšen interesent, ki bi izdal knjige tudi v slovenskični.

Računam z Vašim razumevanjem glede mojega popravka in Vas hkrati prosim za objavo mojega stališča.

Ob tej priliki pa Vam vsem želim veliko uspeha pri nadaljnjem delu in Vas prav prisrčno pozdravljam.

Feliks J. Bister, Avstrijski inštitut za vzhodno in jugovzhodno Evropo na Dunaju, izpostava Ljubljana

Dijaki zbrali 33.000 šilingov za Kurde

Dijaki in profesorji ZG in ZRG za Slovence v Celovcu ter dvojezične trgovske akademije v Celovcu so v okviru akcije ORF za pomoč Kurdom zbrali 33.000 šilingov. K tej vsoti, bila je najvišja od vseh koroških šol, so prispevali tudi starši, ki so v pispirju dneva staršev darovali okrog 5000 šilingov, ter letošnji maturanti na slovenski gimnaziji, ki so iz dobička svojega plesa prispevali 10.000 šilingov.

Istrska kuhinja

ŠENTJAKOB. – Od 2. do 5. maja 1991 bodo kuharji iz Portoroža pripravljali specialitete po starih istrskih receptih v hotelu Antonitsch na Reki pri Šentjakobu. Vsi sladkusi prisrčno vabljeni!

1.-7. 5.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA
SR 1. 5.	10.40 Naraščaj v cirkusu; 11.40 Z nami je ljudstvo; 13.35 Znana trojica; 16.30 Ostržek; 17.10 X-Large; 18.05 Portret: Erwin Ringel; 18.30 Baywatch - rešilni plavalci; 19.30 Čas v sliki; 19.50 Šport; 20.15 Diplomati v ljubezenskih zadevah; 21.55 Znani izumitelji: Gustav Biri-bauer; 22.25 Farma v Montani.	15.20 Leksikon umetnikov; 15.30 O belih ženah in rdečih vitezh; 17.15 Prater, vrt za ljudstvo; 18.00 Veliko družine; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.50 Otroške pesmi; 20.15 Čujte signale; 21.45 Čas v sliki; 21.50 Sindrom prostega časa; 22.35 Večerni šport.	9.00 Viak na domišljijo; 9.50 Zlati cekin; 11.35 Strast in paradiž; 13.30 Razkošje v travi; 15.30 Sova, pon.; 17.05 Bajke na slovenškem; 17.40 Spored za otroke: risanke; 19.30 Dnevnik; 20.05 Zakaj te očka pušča samo; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova: Alf, Pogodba, V znamenju zvezd.
ČE 2. 5.	12.15 Klub seniorjev; 13.35 Roseanne; 14.00 Kung Fu; 15.30 Otroški spored; 17.10 Wurlitzer; 18.00 Čas v sliki; 18.05 Mi; 18.30 Baywatch - rešilni plavalci; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Nekoč; 21.20 Pogledi s strani; 21.30 Smrtni polet KAL 007.	16.15 SP v hokeju na ledu; 17.15 Ubijamo, kar ljubimo; 18.00 Veliko družine; 18.30 Povej resnico; 18.55 Lotto - studio; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.00 Trailer; 21.30 Pozor, kultura; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Klub 2.	9.00 Živ žav; 9.50 Zlati cekin; 11.25 Popolni vohun; 14.20 Žandar na potepu; 16.00 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.35 Spored za otroke; 18.55 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Velik zasuk; 21.00 Tednik; 22.05 Sova: Ti in jaz, Pogodba.
PE 3. 5.	13.35 Roseanne; 14.00 Ljubljene Kreuzberg; 15.30 Oddaja za najmlajše; 16.10 Dusty; 17.10 Wurlitzer; 18.05 Mi; 18.30 Baywatch - rešilni plavalci; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Nerešeni primeri; 21.25 Pogledi s strani; 21.35 Rocky II; 0.00 Obmejna patrolja.	16.05 Venera skače čez plot; 18.00 Veliko družine; 18.30 Milijonsko kolo; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Prodani in izdani; 21.15 Šiling; 20.00 Čas v sliki; 22.30 Gospa Edna Megastar; 23.15 Spitting Image.	9.00 Klub Klobuk; 11.05 Velik zasuk; 13.50 The Earth Day Special; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.20 Izgubljeni svetovi; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova: Dragi John, Modri ovratnik.
SO 4. 5.	11.00 Smrtni polet KAL 007; 12.20 Komična opera; 13.35 Igra src; 15.15 Comedy Capers; 15.30 Otroški spored; 16.00 Otroški Wurlitzer; 17.10 Erichov kaos; 18.00 Čas v sliki; 18.30 Baywatch - rešilni plavalci; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Takšen Otto; 21.00 Evropska popevka leta.	13.30 SP v hokeju na ledu; 18.30 Nogomet; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Dvanajst porotnikov; 21.55 Čas v sliki; 22.00 Večerni šport; 22.30 Voznik; 0.00 Čas v sliki; 0.05 Ekslibris.	8.50 Radovedni Taček; 9.00 Tillove dogodivščine; 11.00 Zgodbe iz školjke; 15.50 Marlboro Music Show; 16.20 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Zgodba o Billu Johnsonu; 18.40 Grdi Raček; 19.12 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.35 Lovci na med; 21.00 Rim: Evrovizij-ska popevka; 0.05 Poročila.
NE 5. 5.	12.00 Iz parlamenta; 13.10 Tednik; 13.55 Naši Hagenbecki; 15.25 Hiša v Jeruzalemu; 15.30 Otroški spored; 16.15 Ena, dva ali tri; 17.10 X-Large; 18.30 Baywatch - rešilni plavalci; 19.15 Lotto - žreb; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Zavesa se dvigne; 21.15 Vsakdanje zgodbe; 22.00 Vizije.	12.50 Kompiuterska animacija; 13.00 Dober dan, Koroška; 13.30 Slike iz Avstrije; 15.00 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Veliko družine; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 20.15 Sam proti mafiji; 22.00 Čas v sliki; 22.10 K stvari, ljubček; 23.25 Magnum.	8.55 Živ žav; 9.45 Hči morskih valov; 10.50 Muppet show; 11.40 Obzorja duha; 12.05 Zelena ura; 14.40 Saga o Forsyth; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Le Grand Chemin; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Posel je posel; 20.40 Zdravo; 22.00 Dnevnik; 22.20 Krepljivi in praske.
PO 6. 5.	14.10 Vrnitev angela; 15.00 Otroški spored; 15.30 Oddaja za najmlajše; 17.10 Wurlitzer; 18.05 Mi; 18.30 Baywatch - rešilni plavalci; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Pogledi s strani; 21.25 Peter Strohm; 22.15 Novo v kinu.	16.45 Rešitev Sanae; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Veliko družine; 18.30 Maksimalno smešno; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Gozdarska hiša Falkenau; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Teleskop: Morski roparji v Tajskem zalivu;	9.00 Ciciban, dober dan; 9.10 Pojdi nekam, ne ve se kam; 15.10 Obzorja duha; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.30 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Operacija Cartier; 22.30 Dnevnik; 22.50 400 let slovenske glasbe; 23.30 Sova.
TO 7. 5.	15.00 Otroški spored; 15.30 Oddaja za najmlajše; 17.10 Wurlitzer; 18.05 Mi; 18.30 Naši Hagenbecki; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Tibet - upor razuma; 21.07 Pogledi s strani; 21.15 Pogrešan v Pacifiku; 22.55 Magnum; 23.40 Jazz-oratorij; 0.40 Čas v sliki.	Kako ostanem zdrav; 17.30 Orientacija; 18.00 Veliko družine; 18.30 Živalski kviz; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Višji televizijske zabave: Karl Farkas; 21.07 Zunanjepolitični report; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Polfinale nogometnega pokala.	9.00 Zgodbe iz školjke; 11.15 Sedem steza; 15.05 Mozaik; 17.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Strast in paradiž; 21.05 Novosti založbi; 21.20 Oživiljeni Rock'n and Roll; 22.20 Dnevnik; 22.40 Sova: Črni gad, Bluegrass.

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 2. 5. Rož - Podjuna - Zilja

Petek, 3. 5. Koroški narodopisec Josip Wieser-Sašel

Sobota, 4. 5. Od pesmi do pesmi - od srca do srca

Nedelja, 5. 5.

6.30 - 7.00 Dobro jutro na Koroškem
Duhovna misel (dekan P. Kassl)
18.10 - 18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 6. 5. Materinski dan - kako se oddolžiti in za kaj?

Torek, 7. 5. Partnerski magazin

Dober dan, Koroška

Spored za 5. 5. 1991, ob 13.00 uri

- Ljudsko štetje 1991
- Kulturni zakon za Koroško - Slovenska kultura upoštevana le ob robu?
- Alpen-Adria College v Gradu - šola narodov
- Ljudska pesnica Flora Rauter - 95
- Bilčovs: koncert vseh oddelkov slovenske Glasbene šole
- Nogomet: Slovenski atletski klub - Pliberk

KOROŠKI NARODOPISEC JOSIP (WIESER) SAŠEL - UMRL JE PRED 30 LETI

Narodopisec in kulturnoprosvetni delavec Josip Šašel se je rodil 18. marca leta 1883 v Slovenjem Plajberku. Spremembo priimka Wieser v Šašel je z uradnim dekretom odobrila deželna vlada za Slovenijo, poverjenstvo za notranje zadeve, oktobra leta 1919. Po stroki je bil Josip Šašel jurist, pred in po drugi svetovni vojni je služboval na okrožnem sodišču v Ljubljani, kjer je bil kot sodni svetnik na lastno željo upokojen. Umril je pred tridesetimi leti, 24. aprila 1961, na Prevaljah, v starosti 78 let. Spominski zapis za kulturni del petkovega sporeda je napisal Ivan Virnik, urednik oddaje je Horst Ogris.

Otroci v slaščičarni

1) Cenik sladoledov

Eva: 10 S + =
Sonja: 10 S + =
Eva plača S.
Sonja plača S.

Rudi: 10 S + =
Peter: 10 S + =
Hanzi: 10 S + =
Marica: 10 S + =
Rudi plača S.
Peter plača S.
Hanzi plača S.
Marica plača S.

2) Kaj so kupili?

Štefan: 6 + 4 =
Jaška: 9 + 10 =
Štefka: 6 + 20 =
Rezika: 10 + 5 + 4 =
Janka: 20 + 6 + 4 =

3) Koliko šilingov ostane?

Monika ima 10 S. Kupi 10 S. Moniki ostanejo še šilingi.

Mirko ima 20 S. Kupi 20 S. Mirku ostane še šilingov.

Elke ima 20 S. Kupi 20 S. Elki ostane še šilingov.

Stanika ima 30 S. Kupi 30 S. Staniku ostane še šilingov.

(2) 11

Ali znaš sestaviti podobne računske naloge?

Odslej bodo imeli šolarji dvojezičnih ljudskih šol končno na voljo slovenski učbenik za matematiko.

Kmalu bo izšel slovenski učbenik za matematiko

Pravočasno za šolsko leto 1991/92 bo izšel prvi (po letu 1946) učbenik za matematiko za ljudsko šolo v slovenskem jeziku. „Slovenske računske naloge za 2. šolsko stopnjo“ - hkrati bo z istim naslovom izšel slovenski učbenik za 3. šolsko stopnjo - sta pripravila Stanislava in Franc Kukovica, vsebinsko in oblikovno pa sta se pri tem naslanjala na računice avtorjev Eder, Jarolim in Schön.

Kot avtorja pravita v uvodnih besedah, je „učno gradivo izbrano in sestavljeno tako, da lahko služi ali kot dodatek omenjeni nemški računici ali da se uporablja kot učbenik za slovenski del dvojezičnega pouka na dvojezičnih ljudskih šolah.“ Poudarek je na nalogah s teksti in strokovnem izrazju. Jezikovno dobro usposobljeni otroci bodo lahko delali dokaj samostojno. Za jezikovno šibkejšo učence/ učenke pa bo moral(a) učitelj(ica) izbrati primerne naloge.

Učbenik je lani nekako v tem času Zvezno ministrstvo za pouk, umetnost in šport odobrilo za dvojezične ljudske šole na Koroškem. Knjiga bo še letos izšla v Avstrijski državni založbi (Österreichischer Bundesverlag) - številka knjige pa je 2970. Nekatere vaje sta avtorja prevzela iz učbenika „Matematika za 2. razred osnovne šole“ avtorjev Hafnerja/Mulca in Urana (izšla pri Državni založbi Slovenije v Ljubljani).

Računano pravilno ali napačno?

(p) = pravilen rezultat	(n) = napačen rezultat
a) 76 23 99	28 56 84
b) 57 8 16 81	47 18 12 79
37 45 83	16 35 9 60
69 18 86	38 7 29 75
47 36 83	7 68 23 98
88 29 65	45 19 4 68

V gostilni

Jedila za otroke	
Juha	15 S
Zrezek Winnelou, solata	58 S
Raznobi, Pommes frites	45 S
Cevapčići, solata	42 S
Toast (šunka, sir)	37 S
Skleda solate	25 S
Omliti	25 S
Gibanica	24 S
Torta	18 S
Sladoled	20 S
Pijače	
Jabolčni sok	14 S
Mineralna voda	7 S
Oranzada	12 S
Mleko	9 S

Kaj bi ti naročil(a)?
Koliko plačajo posamezni otroci?

SAK spet zmagal

Slovenski atletski klub še naprej zmaga. Tokrat je zmagal v Beljaku z 1 : 0 (gol je dosegel najboljši igralec SAK Goran Stanisavljevič), s to zmago pa je seveda ostal tudi na prvem mestu koroške lige. Poleg Stanisavljeviča so tokrat blesteli Lojze Sadjak, ki je suvereno vodil obrambno vrsto, Miha Kreutz in mladi Marjan Šmid.

Toda na vrhu lestvice ostaja napeto. Tudi Trg

je tokrat zmagal, tako da še naprej zaostaja le za eno samo točko. Bo tako ostalo tudi po prihodnjem kolu? Trg mora sicer v Lienzu, toda SAK, ki mora igrati brez Stanisavljeviča (7. rumeni karton), čaka prav tako težak nasprotnik, namreč Pliberk. Pliberčani so sicer tokrat podlegli Lienzu kar z 0 : 3, toda prav zato bodo še kako motivirani, da se rehabilitirajo. Tekma SAK bo že v soboto v Dobrli vasi!

Lojze Sadjak (levo) je bil tudi v Beljaku steber moštva SAK. Sliki: Jellitsch

Robert Leitgeb je prvič branil vrata SAK.

Koroška liga

1. SAK	20	13	5	2	24:7	31
2. Trg	20	12	6	2	23:6	30
3. Matrei	20	10	6	4	32:16	26
4. Pliberk	19	11	3	5	25:13	25
5. Rapid Lienz	20	6	11	3	19:14	23
6. Wietersdorf	20	8	6	6	26:24	22
7. Breže	20	7	4	9	23:23	18
8. VSV Beljak	19	5	6	8	24:24	16
9. Mölltal	20	6	4	10	24:24	16
10. ASK Ceovec	19	5	6	8	23:31	16
11. Wolfsberg	20	5	5	10	32:39	15
12. FC Senthid	20	5	5	10	15:25	15
13. Klopitz	20	5	5	10	20:33	15
14. ATUS Borovlje	18	1	6	12	13:44	8

Spodnja liga-vzhod

1. Treibach	20	13	7	0	48:18	33
2. Vetrinj	20	10	9	1	35:11	29
3. Velikovec	20	8	8	4	39:23	24
4. Žrelec	20	8	8	4	37:21	24
5. Liebenfels	19	7	7	5	33:28	21
6. Rožek	19	8	5	6	33:32	21
7. Žitara vas	19	6	7	6	24:22	19
8. ASV Celovec	20	5	6	9	33:41	16
9. Bilčovs	20	5	6	9	23:31	16
10. Oberglan	19	6	4	9	32:46	16
11. Šentandraž	20	5	6	9	28:48	16
12. Mostič	19	5	5	9	30:42	15
13. St. Leonhard	19	2	8	9	19:29	12
14. Ruda	20	1	8	9	23:45	12

1. razred D

1. Grebini	20	12	7	1	34:10	31
2. Metlova	20	11	8	1	42:18	30
3. Železna Kapla	20	11	6	3	33:16	28
4. Dobrila vas	20	11	5	4	43:25	27
5. Pokrče	20	10	7	3	30:16	27
6. Frantschach	20	11	4	5	35:25	26
7. St. Michael/L.	20	8	5	7	38:26	21
8. Galicija	20	7	1	12	30:51	15
9. Labot	20	7	1	12	30:51	15
10. Globasnica	20	5	4	11	34:44	14
11. Šentpavel	20	4	6	10	23:41	14
12. Šmihel	20	2	9	9	22:32	13
13. Reichenfels	20	2	3	15	15:46	7
14. Sinča vas	20	1	5	14	19:53	7

2. razred E

1. Šmarjeta	19	17	2	0	59:7	36
2. Pošta	18	11	4	3	47:20	26
3. Sebe	17	11	3	3	50:14	25
4. DSG Borovlje	18	11	3	4	44:20	25
5. Heeresportverein	19	9	4	6	37:29	22
6. Donava	19	8	4	7	39:47	20
7. Bistrica	17	7	5	5	38:19	19
8. Welzenegg	18	8	3	7	27:21	19
9. Zilpolje	18	4	7	7	19:32	15
10. Golovica	18	4	4	10	27:62	12
11. Kriva vrba	18	2	5	11	22:33	9
12. Poreče	18	1	4	13	20:68	6
13. Hörzendorf	19	0	2	17	17:74	2

NOGOMETNO OGLEDALO

VSV/Beljak - SAK 0 : 1 (0 : 0)
Beljak, 200 gledalcev, sodnik Wulz (slab); **postava SAK:** Leitgeb; F. Sadjak, Krausler, L. Sadjak, Kreutz; Blajs, M. Sadjak (46. Golo), Šmid, Čertov; Stanisavljevič, Lippusch (60. Blažej). **Gol za SAK:** Stanisavljevič (83.). **Ostali rezultati:** ASK - Matrei 0 : 0, Rapid Lienz - Pliberk 3 : 0, Wietersdorf - FC Senthid 1 : 1, Trg - Mölltal 1 : 0, Breže - Klopitz 0 : 0, ATSV Wolfsberg - ATUS Borovlje 4 : 2.

Šentandraž - Bilčovs 4 : 1 (1 : 0)
Šentandraž, 200 gledalcev, sodnik Ruch (povprečen); **postava Bilčovsa:** Schaunig; Partl, Schellander, Schlemitz, J. Kuess; W. Kuess (46. A. Quantschnig), F. Quantschnig, Ogris, Stojilkovski; Hobel, Weichboth. **Gol za Bilčovs:** Hobel (53.). **Ostali rezultati:** Velikovec - Treibach 0 : 1, Žitara vas - ASV 2 : 0, St. Leonhard - Liebenfels 1 : 1, Rožek - Mostič 1 : 1, Oberglan - Ruda 1 : 1, Žrelec - Vetrinj 1 : 1.

Dobrila vas - Globasnica 2 : 1 (1 : 1)
Dobrila vas, 120 gledalcev, sodnik Hambaumer (dober); **postava Dobrile vasi:** Hofstätter; Jörg, Schirrig, Wegscheider, Ru. Marin; Karel, Opietnik, Ro. Marin, Appe; Stučin, Pichler; **postava Globasnice:** Kaiser; Misetič, Sadjak, H. Micheu, Zankl; Thonhgofer, Fera, Schatz, E. Pajančič; K. Micheu, E. Pajančič. **Goli:** Pichler (40.), Appe (67.) oz. S. Pajančič (7.).

Wrolich zmaga

Peter Wrolich je dobro pripravljen za avstrijsko kolesarsko prvenstvo, ki bo potekalo 12. in 13. maja na cestah med Bektanjem in Baškim jezerom. Na tekmah z visokim številom tekmovalcev v Welsu se je namreč spet povzpel proti avstrijskemu vrhu v kategoriji juniorjev. Za 103,5 km dolgo progo je potreboval 2 uri in 50 minut, in tako dosegel povprečno hitrost 35,6 km/h.

Zdaj torej lahko z optimizmom pričakuje avstrijsko prvenstvo, na katerem sodi med favorite.

Dobrila vas (na sliki) je 4. na lestvici 1. razreda D.

Zmagali s srečo

Podjurski derbi med Dobrlo vasjo in Globasnico bi si zaslužil dva zmagovalca. Obe ekipi sta namreč imeli enako število priložnosti za zadetke, vendar so imeli domačini več sreče in tako zmagali z 2 : 1.

Tekma pa se je začela povsem drugače. Že v 7. minuti je Siegfried Pajančič po izredno lepi podaji iz sredine močno streljal proti голу in tako

premagal vratarja domačinov. Toda Globasani tudi tokrat niso zaigrali dovolj zbrano, da bi prednost izkoristili. Že pol minute po zadetku so imeli Dobrolčani veliko možnost za izenačenje, toda Marin je zgrešil vrata. V 40. minuti so Dobrolčani iz dvomljive enajstmetrovke vendar izenačili, v drugem polčasu pa z zadetkom Appeja tudi zmagali.

Aleksander Mak (na sliki) je bil v namiznoteniškem prvenstvu najboljši igralec 3. razreda-vzhod. S svojimi zmagami je bistveno prispeval, da je druga ekipa iz Sel v tem razredu zasedla 6. mesto. Rezultat pa bi bil lahko še boljši, saj Selani na nekaterih tekmah sploh niso nastopili in tako brez borbe prepustili točke. V prvenstvu igra še prva ekipa iz Sel, ki v 1. razredu-vzhod trenutno zaseda šesto mesto in se bo na tem verjetno tudi obdržala, čeprav je v zadnjem kolu podlegla Liebenfelsu kar z 2 : 8, toda nastopila je brez legionarja Toneta Korenjaka, točki pa sta vsak po eno dosegla Mirko in Marti Oraže.

ŠAHOVSKA RUBRIKA

ureja: Silvo Kovač

Šahovska naloga št.: 84

Prins - Sultanbejev/
Hastings 1949

Možnost črnega, ki je na potezi v poziciji na diagramu, je v zamenjavi trdnjav na polju gl ter prehod v damsko končnico, ki bi se verjetno končala z remijem. Toda črnemu omogoča položaj belih figur, posebno kralja na hl, izvedbo zmagovite -

večpotezne kombinacije, ki jo bodo reševalci po temeljiti analizi pozicije zagotovo odkrili.

Rešitev naloge št.: 83

V napadu na črnega kralja s potezo **1.Se5!** beli skakač, ki zožuje obroč okrog črnega kralja. **1...Se5** izsiljen odgovor, saj je beli grozil **2.Sd7** mat. Na potezo skakača s polja c7 pa sledi **2.Sg6** mat. **2.Kh8!!** Tiha, pripravljala poteza belega pred matom v naslednji potezi. Na vsako možno potezo črnih skakačev je črni matiran!